

2019

VÝROČNÍ ZPRÁVA

o hodnocení výkonu
regionálních funkcí knihoven
v Jihomoravském kraji v roce 2019

Fotografie na titulní straně

Knihovny oceněné na Slavnostním setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje 14. 11. 2019 v Moravské zemské knihovně v Brně titulem Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019:

Místní knihovna Kořenec, fotografie Mgr. Hana Matulová

Fotografie zleva:

Obecní knihovna Vedrovice, okres Znojmo, fotografie Monika Kratochvílová

Městská knihovna Moravský Krumlov, okres Znojmo, fotografie Martina Nováková

Městská knihovna Jevišovice, okres Znojmo, fotografie Zdenka Komůrková

Městská knihovna Kyjov, okres Hodonín, fotografie Monika Kratochvílová

689 veřejných knihoven měli v roce 2020 k dispozici obyvatelé Jižní Moravy. To není 689 místností s knižními regály, ale 689 míst, které mohou plnit klíčové role ve veřejném životě obcí. Ty nejlepší z nich už je plní. A neomezují se v takovém případě na fyzické prostory knihovny. Například díky aktivitě knihovnice paní Hany Matulové byl v Kořenci už i dokončen projekt výsadby ovocného sadu, ve kterém se budou moci občané potkávat a který v létě poslouží i jako letní čtecí scéna. Nebo knihovna v Jevišovicích s knihovnicí paní Zdenkou Komůrkovou, která patří vůbec k nejocenenějším knihovnám kraje, a to i díky tomu, jak umí spolupracovat s místními organizacemi, spolky, školami, ale například i se znojemskými Orly. A jsem rád, že těmito příklady by výčet dobrých knihoven v Jihomoravském kraji rozhodně nemusel končit.

V roce 2019 oslavily veřejné knihovny sto let své existence. Tzv. Masarykův knihovní zákon požadoval, aby byly založeny v každé obci, která měla více jak tři sta obyvatel. A už od počátku jim bylo svěřeno za úkol pracovat tak, aby se staly centry občanského života a přispívaly k tomu, aby se projekt Masarykova demokratického státu mohl opřít o demokratické obce a demokraticky uvažující občany. Znamenalo to vychovávat takové občany státu, jejichž zájem nekončí na prahu jejich domu, ale kteří mají vůli a schopnosti aktivně rozvíjet principy demokratické společnosti. V období první republiky plnily knihovny tento úkol s velkým úspěchem. Jelikož se na něm vlastně nic nezměnilo ani po sto letech, je dobře, že i dnes cítí naše knihovny tíhu, ale i význam tohoto závazku, a že v jejich práci je to vidět. Alespoň v práci těch nejlepších.

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.
ředitel Moravské zemské knihovny v Brně

Obsah

Úvodem	7
1 Regionální funkce v Jihomoravském kraji v roce 2019	8
1.1 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji	9
1.2 Metodika Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji	10
1.3 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí	10
1.4 Počet veřejných a obsluhovaných knihoven	12
1.5 Systém střediskových knihoven.....	14
1.6. Evidence knihoven v databázi MK ČR.....	14
2 Aktualizace Koncepte rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2019–2020.....	15
3 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v JMK	16
4 Rekonstrukce a modernizace knihoven	16
5 Naplňování cílů regionálních funkcí stanovených Koncepty rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2015-2020	20
6 Významné události v knihovnách v roce 2019	22
6.1 Soutěž Vesnice roku	22
6.2 Celostátní setkání knihovníků Co venkovské knihovny umějí a mohou	25
6.3 Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje	26
6.4 Oceňování knihoven v regionech.....	32
7 Ediční činnost Moravské zemské knihovny a pověřených knihoven JMK	33
7.1 Časopis Duha	34
8 Vzdělávání knihovníků.....	35
8.1 Vzdělávání v Moravské zemské knihovně	35
8.1.1 Zkoušky podle Národní soustavy kvalifikací.....	36
8.1.2 E-learningové vzdělávání	37
9 Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí a plnění standardů regionálních funkcí	38
9.1 Výměnné fondy.....	38
9.2 Poradenská a konzultační činnost	39
9.3 Statistika knihovnických činností	39

9.4 Porady	40
9.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu	42
9.6 Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí	43
9.7 Cirkulace výměnných souborů	43
9.8 Doprava v rámci regionálních funkcí	43
9.9 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže	44
9.9.1 Regionální projekty na podporu čtenářství	44
10 Jižní Morava čte ukončila svůj 4. ročník	47
11 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje	50
12 Dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven JMK v roce 2019 z pohledu stavby rozpočtu	51
13 Přínosy dotace na regionální funkce	52
14 Celkové hodnocení výkonu regionálních funkcí v roce 2019	53

Úvodem

Jednou z významných regionálních událostí roku 2019 byla příprava a schválení **Aktualizace Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji na období let 2019 a 2020**. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky Moravské zemské knihovny v Brně zahájilo přípravy na aktualizaci již ve druhé polovině roku 2018 formou anonymního dotazníkového průzkumu rozeslaného všem obsluhovaným knihovnám. Cílem dotazníku bylo zjistit úroveň a spokojenost obsluhovaných knihoven s poskytovanými regionálními službami a zpětnou vazbu na rostoucí trend transformace knihoven na živá vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra podporující neformální celoživotní vzdělávání.

Další regionální událostí bylo založení Společenského a kulturního centra Kuřim jako samostatné příspěvkové organizace, jejíž součástí se stala Městská knihovna Kuřim. Vlivem této reorganizace byli osloveni všichni zřizovatelé obsluhovaných knihoven v regionu Brno-venkov, kterým byly zaslány nové Smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb.

Také se v roce 2019 pozornost krajské i regionální metodiky soustředila na podporu kulturně výchovné a vzdělávací činnosti v obsluhovaných knihovnách a to ve shodě s jedním z cílů krajské koncepce vytyčeným nad rámec celostátně platných standardů regionálních funkcí – podporou kulturně výchovné činnosti, která se stala oficiálním standardem regionálních funkcí koncem roku 2019, kdy Ministerstvo kultury ČR schválilo aktualizovaný *Metodický pokyn k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky* a nový standard regionálních funkcí – Podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit s cílem podpořit transformace knihoven na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra obcí.

Vize regionálních funkcí v Jihomoravském kraji si vytyčila „*Rozvíjet a zkvalitňovat systém regionálních funkcí s cílem dosáhnout standardizované úrovně veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech knihovnách kraje. Podporovat informační, vzdělávací a komunitní funkci knihoven a rozvíjet kulturně výchovnou činnost bez ohledu na velikost obce a lokalitu, v níž knihovna působí.*“

Do jaké míry se podařilo v loňském roce přispět k jejímu naplnění, je obsahem předložené Výroční zprávy o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2019.

1 Regionální funkce v Jihomoravském kraji v roce 2019

Rok 2019 byl již 15. rokem, kdy rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji¹ podporuje prostřednictvím dotace na regionální funkce Jihomoravský kraj.

Odborné zázemí pro výkon regionálních služeb garantované v jednotlivých regionech pověřenými knihovnami umožňuje vytvářet podmínky pro zajištění jejich standardizované úrovně vymezené v *Metodickém pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR* a současně motivovat zřizovatele k péči o jejich knihovny.

Funkci garanta a koordinátora výkonu regionálních funkcí v knihovnách Jihomoravského kraje vykonává Moravská

zemská knihovna v Brně spolu s pověřenými knihovnami, bez jejichž podpory a spolupráce by nebylo možné účinné a efektivní zajištění všech regionálních služeb.

Hlavním cílem regionálních funkcí je podle **Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR „zajištění dostupnosti a rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky v souladu s celostátní koncepcí rozvoje knihoven a vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.“**²

Mezi tzv. podpůrné činnosti, kterými jsou regionální funkce naplňovány a které jsou na smluvním základě mezi krajskou knihovnou, pověřenými knihovnami tzv. obsluhovaným knihovnám bezplatně poskytovány, podle Metodického pokynu patří

- Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů
- Statistika knihovnických činností
- Vzdělávání knihovníků, semináře, porady
- Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce
- Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů
- Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny (obce) a jejich distribuce
- Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Podle Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2015-2020 byly v Jihomoravském kraji zařazeny nad rámec těchto celostátně platných standardů regionálních funkcí

- Pravidelná medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven z obcí, prezentace příkladů dobré praxe
- Kulturně výchovná činnost

¹ Zdroj obrázku: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/jihomoravsky-kraj/okresy>

² https://ipk.nkp.cz/docs/RF/Methodicky_pokyn_RF

1.1 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji

Výchozím dokumentem pro poskytování regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v roce 2019 byla **Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2019**, která na základě *Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky* vymezila obsah regionálních funkcí poskytovaných Moravskou zemskou knihovnou a jí pověřenými knihovnami:

1. poradenské, vzdělávací a koordinační služby
2. statistika knihovnických činností
3. vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů
4. tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů
5. pomoc při revizích a aktualizacích knihovnických fondů
6. nákup, zpracování a distribuce knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny
7. servis automatizovaného knihovnického systému,
8. další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb,
9. metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže.

Výkon regionálních činností byl vymezen těmito smlouvami:

1) Jihomoravský kraj a Moravská zemská knihovna v Brně uzavřely **Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2019** (k podpisu došlo ze strany Moravské zemské knihovny 21. 12. 2018, ze strany Jihomoravského kraje 23. 1. 2019).

2) Jihomoravský kraj, Moravská zemská knihovna v Brně a jednotlivé pověřené knihovny uzavřely **Dohodu o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2019** (k podpisu došlo ze strany Jihomoravského kraje 12. 2. 2019, ze strany MZK a pověřených knihoven 29. 1. 2019).

3) Mezi Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami platí na neurčitou dobu uzavřená **Smlouva o přenesení regionálních funkcí a používání přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí**. Součástí každé smlouvy je příloha s výčtem poskytovaných regionálních funkcí a seznam knihoven, kterým jsou poskytovány.

4) Požadovaná výše dotace včetně komentáře spolu s popisem cíle podpory, na který je dotace žádána, byla uvedena v **Žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v Brně prostřednictvím Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK**, kterou předložily začátkem roku 2019 jednotlivé pověřené knihovny JMK Moravské zemské knihovně v Brně.

Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2019 byla schválena usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 1663/18/Z18 dne 13. 12. 2018. O poskytnutí dotace rozhodlo Zastupitelstvo Jihomoravského kraje na svém 18. zasedání konaném dne 13. 12. 2018 usnesením č. 1580/18/Z18.

1.2 Metodika Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji

V roce 2019 vydala Moravská zemská knihovna v Brně aktualizaci **Metodiky Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji**. Na základě této metodiky měly pověřené knihovny povinnost:

- zpracovat vnitřní předpis na čerpání prostředků dotace **do 30. 3. 2019** (s uvedením způsobu výpočtu poměrných částek u výdajů, které nejsou v plné výši využity na výkon regionálních funkcí, např. energie, mzdy, telefonní poplatky, upgrade SW, provozní materiál),
- vždy do 30. 4. předložit návrh rozpočtu na výkon regionálních funkcí na následující kalendářní rok k projednání MZK,
- zajistit ve svém účetnictví řádné a oddělené sledování čerpání prostředků dotace,
- předložit MZK do 25. 1. následujícího roku závěrečnou zprávu, jejíž nedílnou součástí tvoří
  - o podklady pro zprávu o výkonu RF v Jihomoravském kraji,
  - o statistické výkazy o výkonu RF za příslušný kalendářní rok,
  - o přehled nákladů a výnosů (účetní sestava),
  - o závěrečnou zprávu dle smlouvy o poskytnutí dotace předkládanou Krajskému úřadu JMK,
- podat MZK písemné oznámení do 14 dnů ode dne, kdy zjistí, že dotaci v plné výši nevyčerpá,
- vrátit nevyčerpané prostředky na bankovní účet MZK a o případné vratce zaslat e-mailem upozornění,
- předkládat MZK dílčí vyúčtování dotace a to vždy ke dni 30. 4., 31. 7., a 31. 10. a 25. 1. za předcházející čtvrtletí daného roku.

Podle Metodiky je krajská knihovna oprávněna provádět v průběhu roku věcnou kontrolu výkonu RF v pověřených a obsluhovaných knihovnách spočívající v prověření správného a rovnoměrného užití prostředků na výkon RF, správnosti a oprávněnosti částek fakturovaných obsluhujícími knihovnami a vyplácených pověřenými knihovnami.

1.3 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí

Finanční zajištění regionálních funkcí v Jihomoravském kraji vychází z knihovního zákona č. 257/2001 Sb., § 11, odst. 3: „...*Plnění regionálních funkcí a jeho koordinaci zajišťuje kraj z peněžních prostředků svého rozpočtu.*“³

Pro rok 2019 došlo k navýšení prostředků dotace na regionální funkce, což umožnilo navýšení nákupu výměnných souborů a částečné pokrytí navýšení platových tarifů, ke kterému došlo od 1. 1. 2019.

Překlenovací období od začátku roku do doby první splátky bylo finančně pokryto zřizovateli pověřených knihoven, což umožnilo průběžné poskytování regionálních služeb bez většího omezení.

---

³ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) [online]. [cit. 2019.-02-20]. Dostupný: http://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/knihovni-zakon-257-2001-sb.-a-navazne-provadeci-prepisy/Zakon257.htm

Dotace byla podle smlouvy poskytnuta v roce 2019 na účet MZK ve čtyřech splátkách:

1. splátka ve výši **4 000 000 Kč** měla být poskytnuta příjemci nejpozději do 30 dnů ode dne podpisu smlouvy.

Na účet Moravské zemské knihovny přišla první splátka 25. 1. 2019.

2. splátka ve výši **4 000 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 31. 3. 2019.

Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 21. 3. 2019.

3. splátka ve výši **4 000 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 6. 2019.

Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 12. 6. 2019.

4. splátka ve výši **4 000 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 29. 9. 2019.

Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 5. 9. 2019.

Financování regionálních služeb bylo začátkem roku zálohováno z finančních prostředků zřizovatelů jednotlivých pověřených knihoven. Jako každoročně tak byly některé činnosti omezeny, zejména nákup výměnných fondů, revizní činnost a metodické návštěvy knihoven.

Průběžné a včasné poskytování finančních prostředků je zajišťováno zásluhou velmi dobré spolupráce s Jihomoravským krajem. Jejím výsledkem je plynulé poskytování regionálních služeb, které přispívají ke zkvalitňování veřejných knihovnických a informačních služeb v knihovnách Jihomoravského kraje.

Rozdělení dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v letech 2015 – 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Městská knihovna Boskovice	1 914 000 ⁴	1 914 000 ⁵	1 914 000	2 010 000	2 209 000
Knihovna Jiřího Mahena	395 000	395 000	405 000	505 000	555 000
Městská knihovna Kuřim	2 801 000	2 650 000	2 535 000	2 983 000	3 302 000
Městská knihovna Břeclav	1 516 000	1 534 000	1 545 000	1 587 000	1 749 000
Městská knihovna Hodonín	1 855 000	1 855 000	1 887 000	1 924 000	2 115 000
Knihovna Karla Dvořáčka	1 433 800 ⁶	1 530 000	1 595 000	1 471 000	1 622 000
Městská knihovna Znojmo	2 065 876 ⁷	2 052 000	2 083 000	2 147 000	2 348 000
Pověřené knihovny celkem	11 980 676	11 930 000	11 965 000	12 627 000	13 900 000
Moravská zemská knihovna v Brně	1 469 324	1 520 000	1 835 000	1 973 000	2 100 000
Celkem	13 450 000	13 450 000	13 800 000	14 600 000	16 000 000

⁴ Funkci pověřené knihovny vykonávala MZK.

⁵ Funkci pověřené knihovny vykonávala MZK.

⁶ Původní částka 1,397.000,- Kč byla navýšena z důvodu podpory dotace VISK3. O toto navýšení byl snížen rozpočet MZK.

⁷ Původní částka 2,052.000,- K byla navýšena z důvodu podpory dotace VISK3. O toto navýšení byl snížen rozpočet MZK.

1.4 Počet veřejných a obsluhovaných knihoven

V roce 2019 obsluhovala MZK v Brně a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí **689 smluvních knihoven** (682 obsluhovaných knihoven + 7 pověřených knihoven).

Změny v obsluhovaných knihovnách v regionu Blansko

Z důvodu nezájmu obyvatel byla po schválení zastupitelstvem obce **ukončena činnost pobočky Hluboká u Kunštátu**, jejíž činnost byla pozastavena od roku 2015. Obec je místní částí města Kunštátu, trvale v ní žije na 70 obyvatel.

Po několikaletém úsilí byla 15. června 2019 ve spolupráci s městem Lysice a osadním výborem **otevřena pobočka Městské knihovny Letovice – Zboněk**.

„Slavnostní otevření knihovny Zboněk - pobočky Městské knihovny Letovice se podařilo díky výborné spolupráci Osadního výboru Zboněk a Klevetov, Města Letovice a Městského kulturního střediska. V části Zboněk se tak po 10-ti letech znovu mohla obnovit tato činnost. Knihovna je umístěna v multifunkční budově, která slouží na setkávání místních spolků i k pořádání dalších setkání. Velmi vkusné a uzamykatelné skříně pro bezpečné uložení knih vyrobila místní truhlářská firma INTERIER RM. Knihy do pobočky jsou dodávány z výměnného fondu pověřené Knihovny Boskovice a pravidelně se budou obměňovat podle požadavků čtenářů. Časopisy dodala knihovna Letovice.“⁸

Ze slavnostního otevření knihovny ve Zboněku 15. 6. 2019

Počet obsluhovaných knihoven v regionu Blansko tak zůstal nezměněn.

Změny v obsluhovaných knihovnách v regionu Brno-venkov

Na začátku roku 2019 byly z důvodu změny zřizovatele Městské knihovny Kuřim podepsány se zřizovateli knihoven nové smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb, ceulem se 144 obcemi je uzavřena se 144 obcemi. Nebyla uzavřena smlouva s knihovnou Jamné. Nově byly podepsány smlouvy zpracovatelské, týkající se ochrany osobních dat čtenářů v knihovnách připojených do regionálního knihovního systému.

Změny v obsluhovaných knihovnách v regionu Brno-město

Od 1. 1. 2019 se rozšířila půjčovní doba na pobočkách s VF: v Komárově – nově je otevřeno pro veřejnost i v pátek od 10,00 do 15,00 hod., v Chrlících je otevřeno od 13,00 do 18,00 hod. a v Jehnicích také od 13,00 do 18,00 hod.

⁸ <https://www.kulturaboskovice.cz/knihovna/knihovna/aktuality/otevreni-mistni-knihovny-ve-zbonku>

Neevidované knihovny

Mezi **knihovny bez evidence** v databázi MK ČR a tím i bez možnosti uzavření smluv o poskytování regionálních služeb patřily knihovny v okrese Znojmo:

- Kubšice, v jednání přípravy k evidenci, konzultace s regionálním oddělením
- Šumice, nepracuje, zatím neplánují obnovení provozu
- Rybníky

V **okrese Brno-venkov** nevykazovaly činnost dvě knihovny – Zhoř a Jamné. Ve Zhoři, která čítá 50 obyvatel, se nepodařilo najít knihovníka. V Jamném probíhala jednání o znovuobnovení činnosti. Prostory pro knihovnu byly v loňském roce v rekonstrukci.

Mezi evidované, ale nefunkční knihovny patřily v okrese Znojmo:

- Černín
- Horní Kounice
- Kadov
- Ratišovice
- Starý Petřín
- Tvořihráz

V okrese Blansko má pozastavenou činnost Obecní knihovna Makov.

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2019

Region	Knihovny							Knihovny bez pob.	Knihovny celkem
	Profesionální				Neprofesionální		Pobočky celkem		
	Pověřené	Pobočky	Profesionální	Pobočky	Neprof.	Pobočky			
Blansko	1	2	11	26	95		28	107	135
Brno-město	1	33	0				33	1	34
Brno-venkov	1		19	5	125		5	145	150
Břeclav	1	3	13	4	56	1	8	70	78
Hodonín	1	1	18	2	61		3	80	83
Vyškov	1	2	6	10	68	1	13	75	88
Znojmo	1	5	8	3	130	1	9	139	148
Celkem	7	46	75	50	536	3	99	617	716
MZK			1					1	1
Celkem JMK	7	46	76	50	536	3	99	618	717

Počet obsluhovaných knihoven v Jihomoravském kraji 2019 (se kterými je uzavřena smlouva o poskytování RF)

Region	Počet obsluhovaných knihoven celkem
Blansko	134
Brno-město	16
Brno-venkov	145
Břeclav	77
Hodonín	79
Vyškov	87
Znojmo	144
Celkem	682
MZK v Brně	7
CELKEM	689

1.5 Systém střediskových knihoven

V roce 2019 vykonávalo funkci střediskových knihoven v Jihomoravském kraji celkem devět knihoven.

V okrese Brno-venkov

Městská knihovna Ivančice – 0,1 úvazku

Městská knihovna Modřice- 0,1 úvazku

Obecní knihovna Mokrý-Horákov – 0,1 úvazku

Městská knihovna Rosice – 0,1 úvazku

Městská knihovna Tišnov – 0,1 úvazku

Městská knihovna Židlochovice – 0,1 úvazku

Jedním ze středisek je také Městská knihovna Kuřim.

V okrese Blansko

Knihovna městyse Křtiny – 0,15 úvazku

Obecní knihovna Ráječko – v rámci úvazku okresní metodiky

1.6. Evidence knihoven v databázi MK ČR

Mezi **knihovny bez evidence** v databázi MK ČR a tím i bez možnosti uzavření smluv o poskytování regionálních služeb patřily knihovny v okrese Znojmo:

- Kubšice, v jednání přípravy k evidenci, konzultace s regionálním oddělením
- Šumice, nepracuje, zatím neplánují obnovení provozu
- Rybníky

Mezi evidované, ale nefunkční knihovny patřily v okrese Znojmo:

- Černín
- Horní Kounice
- Kadov
- Ratišovice
- Starý Petřín
- Tvořihráz

Pořadí regionálních činností podle zájmu obsluhovaných knihoven

Pořadí	Regionální funkce	2018	2019
		671	672
2.	Poradenská a konzultační činnost	575	627
3.	Cirkulace VF	603	618
4.	Doprava	532	601
5.	Vzdělávání knihovníků, semináře	560	482
6.	Servis výpočetní techniky	323	436
7.	Porady	317	320
8.	Zpracování KF z prostředků obcí	282	248
9.	Nákup KF z prostředků obcí	216	195
10.	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	122	141

2 Aktualizace Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2019–2020

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky Moravské zemské knihovny v Brně zahájilo v roce 2018 přípravy na aktualizaci krajské koncepce regionálních funkcí s cílem zohlednit proměny, kterými procházejí veřejné knihovny při proměně na centra setkávání a komunitních aktivit, a požadavky na vzdělávání knihovníků vycházející z Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků (schválené v roce 2016 Ústřední knihovnickou radou ČR).

Východiskem aktualizace se stal anonymní dotazníkový průzkum adresovaný obsluhovaným knihovnám. Na základě výsledků dotazníku i stávajících trendů byly ve spolupráci s pověřenými knihovnami vytyčeny následující cíle pro období 2019-2020:

Kulturní a vzdělávací aktivity

Usilovat s podporou pověřených knihoven o rozšíření nabídky kulturních a vzdělávacích akcí zejména v knihovnách do 1 000 obyvatel, zohlednění těchto aktivit u zřizovatelů knihoven při hodnocení práce knihovny. Preferovat zajišťování autorů do knihoven přes pověřenou knihovnu, vícenásobné využití besed v regionálně blízkých knihovnách.

Výměnné fondy

Postupné stírání rozdílů v nákupu výměnných fondů v regionech. Usilovat o kvalitní nákup literatury prostřednictvím výměnných fondů a současně podporovat nákup kmenových fondů v knihovnách.

Vzdělávání knihovníků

Pokračovat v nabídce vzdělávání také prostřednictvím e-lerningových kurzů přes portál Kurzy.knihovna.cz, i nadále zveřejňovat prezentace z konaných akcí, publikovat výstupy z akcí v knihovnickém časopise Duha.

Spolupráce s obcí

Podporovat vydávání ročních zpráv o činnosti knihovny, nabízet knihovnám příklady výročních zpráv, šablony pro jejich zpracování, uvádění příkladů dobré praxe.

Knihovny jako komunitní centra

S ohledem na pokračující trend otevřených knihoven nabízejících volnočasové a vzdělávací aktivity všem generacím bude i do budoucna jednou z hlavních priorit využití nabídky dotačního titulu Obecní knihovny a ve spolupráci s Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukce knihoven při Moravské zemské knihovně budovat s podporou pověřených knihoven zejména z obecních knihoven moderní kulturní a vzdělávací centra.

Hlavním cílem regionálních funkcí v Jihomoravském kraji pro období 2019-2020 se stala podpora kulturních a vzdělávacích aktivit v knihovnách s důrazem na podporu čtenářství, zejména s pomocí projektu Jižní Morava čte, zajímavá nabídka vzdělávacích aktivit podporující zájem o celoživotní vzdělávání knihovníků, oceňování dobře pracujících knihoven a zejména podpora vnímání knihoven jako nedílné součásti kulturní infrastruktury společnosti.

Pozornost bude zaměřena především na rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb včetně kulturně výchovné a vzdělávací činnosti v knihovnách obcí do 1 000 obyvatel, právě tato skupina knihoven vykázala nejmenší procento kulturních a vzdělávacích aktivit

Podpořit komunitní roli knihoven se rozhodla Moravská zemská knihovna oceňováním knihoven s důrazem na aktivity podporující knihovny jako místa setkávání.

3 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v JMK

Regionální služby v roce 2019 byly zajišťovány v pověřených knihovnách v celoročním přepočteném stavu **19,55 pracovními úvazky**; v MZK Brno **3,66 úvazky**. Vzhledem k předcházejícímu roku došlo v přepočteném stavu ke snížení o 1,14 pracovního úvazku.

Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí (přepočtený stav)

REGION	2015	2016	2017	2018	2019
Blansko	3,25	3,0	3,13	3,145	3,145
Brno-město	0,37	0,37	0,37	0,31	0,38
Brno-venkov	4,85	5,2	4,5	4,04	2,83
Břeclav	3,0	3,0	3,0	3,0	3
Hodonín	3,5	3,5	3,5	3,2	3,2
Vyškov	3,2	3,2	3,2	3,0	3,0
Znojmo	4,3	3,3	4,0	4,0	4,0
Pověřené knihovny	22,52	21,57	22,28	20,695	19,555
MZK	2,79	2,78	3,7	3,79	3,66
CELKEM	25,26	24,35	25,98	24,485	23,215

V **regionu Blansko** zůstal počet úvazků beze změn. Úvazek 0,145 představují dvě dohody o provedení práce (zajištění chodu střediska Křtiny a ekonomická agenda).

V **regionu Brno-venkov** došlo k výraznému snížení úvazků ze 3,145 na 2,83 (přepočtený stav) zejména z důvodu personálních změn a od června neobsazení místa vedoucího regionálního oddělení. Dva pracovníci byli zaměstnáni na dohodu o provedení práce.

V **regionu Hodonín** zůstal počet úvazků beze změn, stejně tak v **regionu Břeclav, Vyškov a Znojmo**.

V oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK došlo k částečnému snížení úvazků z důvodu personální změny v průběhu roku.

4 Rekonstrukce a modernizace knihoven

Modernizaci a rekonstrukci obsluhovaných knihoven se dařilo zejména s podporou dotačního titulu Jihomoravského kraje Obecní knihovny, který byl zakotven jako součást střednědobého programového dokumentu Program rozvoje Jihomoravského kraje 2018-2021, který vymezil hlavní priority kraje pro budoucí období. Program vytyčil čtyři klíčové priority, přičemž v **rámci druhé priority Zajištění kvality života obyvatel zařadil podporu rozvoje obecních knihoven s důrazem na zkvalitnění jejich zázemí a rozšíření knihovního fondu**.

Dotační titul Obecní knihovny byl v roce 2019 vyhlášen již po čtvrté. Nové prostory přivádějí do knihoven nové čtenáře a návštěvníky, knihovny se stále více stávají místem, které má pro rozvoj obce význam nejen z hlediska podpory čtenářství, ale jejího celkového rozvoje.

Přehled žadatelů podle regionů a velikosti sídla v roce 2019

Region	Počet obyvatel				Počet schválených žádostí	Výše schválené dotace	První žádost o dotaci
	0 až 500	501 až 1 000	1 001 až 2 000	2 001 až 3 000			
Blansko	8	6	1		15	568 000	4
Brno-venkov	4	6	5	2	17	657 000	8
Břeclav	4	3	3	1	11	436 000	8
Hodonín	3	3	1	1	8	323 000	5
Vyškov	2	6		1	9	335 000	1
Znojmo	10	4	2		16	571 000	13
CELKEM	31	28	12	5	76	2 890 000	39

V roce 2019 bylo podáno celkem 95 žádostí ve výši 3,723.000,- Kč.

Schváleno bylo 76 žádostí ve výši 2,890.000,- Kč.

Stejně jako v uplynulých letech se v žádostech objevovaly požadavky na nákup:

- knihovních regálů,
- vybavení dětských koutků,
- notebooku, dataprojektoru, tabletu, projekčního plátna, sluchátek,
- stolní čtecí lupy,
- ozvučené soupravy s mikrofonom,
- multifunkční kopírky,
- tiskáren,
- čteček knih.

Modernizace interiérů a vybavení knihoven jde v mnoha případech ruku v ruce s rozšířením nabídky kulturních a vzdělávacích aktivit. Nové prostory umožňují pořádání rozmanitých akcí, jako jsou dílničky, různé kurzy nebo setkávání zájmových či komunitních skupin; nová čtenářská místa (křesílka, sedací vaky) vybízejí návštěvníky k odpočinku a krátké relaxaci.

BRNO-MĚSTO

V roce 2019 probíhala intenzivní jednání se zástupci ÚMČ Brno-střed související s projektem Dáme na vás a s připravovanými stavebními úpravami pobočky na Křížové. Ve čtvrtém čtvrtletí roku došlo k uzavření pobočky a začaly stavební práce, které mají skončit v roce 2020, kdy se předpokládá otevření pobočky na podzim roku 2020.

REGION BRNO-VENKOV

Dotační titul Obecní knihovny využilo 17 obcí. Mezi požadavky se objevila obnova počítačového vybavení obměna mobiliáře, oprava sociálního zařízení a prostor knihovny (Dolní Kounice), nákup multifunkční tiskárny a skartovačky (Sivice). Projekt Obecní knihovny v Hradčanech Komunitní role knihovny

Z žádosti městyse Pozořice, projekt Komunitní role knihovny:

„Přidat knihovně nové, nevyužívané funkce, podpořit komunitního duch a kulturní rozvoj v obci.

Z dotace chceme obnovit vybavení knihovny, tak aby pobyt v ní byl pohodlný a příjemný i pro větší množství návštěvníků.“

Z žádosti obce Hradčany, projekt Otevřená knihovna:

„Rádi bychom zlepšili komunikaci mezi knihovnou a občany lepší prezentací a aktivním přístupem v pořádání různých akcí. Postupnou modernizací a dovybaveností knihovny podporovat celoživotní vzdělávání a informační gramotnost veřejnosti.“

REGION BŘECLAV

Moravská Nová Ves, nová křesílka a prostory pro dětské čtenáře

*Místní knihovna Zaječí, autorka obou fotografií
Bezchlebová*

REGION HODONÍN

Ze zprávy regionálního oddělení Městské knihovny Hodonín:

„Prostory knihoven

Celkově lze říci, že dochází k revitalizaci knihoven našeho okresu, že se zde projevují výsledky jednání se starosty obcí, kteří využívají dotace JMK na vybavení knihoven.

Těmice – knihovna přestěhována do prostor nově postavené DPS, nyní se nachází v přízemí a v centru obce.

Ježov – knihovna přestěhována do nových prostor zrekonstruované staré školy,,

Obecní knihovna Ježov

Obecní knihovna Stavěšice

Městská knihovna Ždánice, okres Hodonín, nové interiéry pro dospělé čtenáře

Obecní knihovna Ježov

Název projektu: Vybavení knihovny

Cíl akce: Vybavit a modernizovat knihovnu

Byly zakoupeny knihovnické skříně a zhotoveny čela regálů

Obecní knihovna Stavěšice

Název projektu: Výroba nových policových skříní

Cíl akce: Zlepšení estetického vzhledu knihovny a zajištění bezpečnosti

Byly zakoupeny nové policové skříně (celkem 12 kusů).

Městská knihovna Ždánice

Název projektu: Modernizace dospělého oddělení v Městské knihovně Ždánice

Cíl akce: „Vytvoření lákavějšího prostředí pro čtenáře a uživatele“.

Z textu žádosti:

„Projekt může také napomoci rozvoji kulturního a společenského života v obcích Jihomoravského kraje tím, že přilákáme více návštěvníků na kulturní akce, setkání aj. protože právě komunitní role je u knihoven velmi důležitá.“

Byla zakoupena sestava regálů, kancelářská židle, kopírka, uzamykatelná skříňka a regál.

Proměny interiérů přispěly ke zlepšení podmínek pro poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, v mnoha případech otevřely nové možnosti pro realizaci aktivit na podporu čtenářství.

Celková výše finančních nákladů na jeden projekt byla v rozmezí od 50 000,- do 100 000,- Kč, přičemž podíl kraje může představovat maximálně 50 % uznatelných výdajů.

Mezi uznatelné položky patřilo:

počítačové vybavení,

čtečky, tiskárny, skenery, promítací zařízení, rozmnožovací stroje,

softwarové vybavení,

mobiliář vnitřního vybavení – nábytek, koberce, regály,

drobné stavební úpravy (neinvestičního charakteru pouze v kombinaci s pořízením inventáře).

REGION VYŠKOV

Ze zprávy regionálního oddělení Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově:

„Dotaci čerpali v Podomí – doplnění knihovny novými regály a koutek pro děti, Krásensko – obnova regálů, Kučerov – přestěhovaná knihovna a nově vybavená, Tučapy – navázání na rok 2018 a doplnění knihovny o dětský koutek, zakoupeny nové regály, nová podlaha a výmalba. Prusy-Boškůvky – obnova vybavení knihovny, Nemojany – doukopen nový nábytek, doplňky, audiotechnika, Křižanovice – výměna podlahy, obnova mobiliáře, Heršpice – dětský koutek, posezení pro dospělé, nové uspořádání knihovny a technika na prezentaci akcí, Drnovice – zřízení nového dětského oddělení, doplněno vybavení pro dětské čtenáře. Peněžní prostředky z dotací knihovny nejčastěji využijí na pořízení nových regálů, sedacího nábytku, podporu kulturních aktivit. Všem knihovnám zapojeným do projektu jsme nabídli pomoc při realizaci.“

REGION ZNOJMO

Dotací titul Obecní knihovny využilo 13 obcí. Mezi žádostmi byly dataprojektory, počítače, renovace regálů, tiskárny, knihovní nábytek.

5 Naplňování cílů regionálních funkcí stanovených Konceptí rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2015-2020

Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji se zaměřuje na posílení role Moravské zemské knihovny v systému regionálních funkcí a ve spolupráci s pověřenými knihovnami na efektivnější koordinaci rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb v kraji. Cílem koncepce je podporovat status MZK jako pracoviště s dobrým jménem a odborným renomé i za hranicemi kraje, zavádění nových trendů do činnosti knihoven, lobovat za jejich zájmy a lepší postavení u zřizovatelů.

Cílový stav v roce 2019

- Na základě analýzy plnění koncepce regionálních funkcí připravit ve spolupráci s pověřenými knihovnami její aktualizaci.
- Pokračuje spolupráce s odbornými knihovnami JMK.

V červnu 2019 vydala Moravská zemská knihovna ve spolupráci s pověřenými knihovnami Aktualizaci Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2019-2020: https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/aktualizace_koncepce_rozvoje_regionálních_funkcí_knihoven_2019-2020.pdf

Spolupráce s odbornými knihovnami probíhala na úrovni příprav semináře knihoven paměťových institucí (byl připraven dotazníkový průzkum).

Webové stránky

Knihovny v Jihomoravském kraji využívají šablony webových stránek. Metodickou pomoc při jejich založení či aktualizaci poskytují regionální oddělení pověřených knihoven v rámci poradenské a konzultační činnosti. Kromě webových stránek vytvářejí mnohé knihovny svůj profil přes sociální síť Facebook.

Celkem mělo v roce 2019 webové stránky (vlastní, záložka na webové stránce zřizovatele i s pomocí šablony) **92,05 % veřejných knihoven** (v roce 2018 – 91,5 %).

Mezi požadované údaje webové stránky podle Metodického pokynu Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky⁹ patří:

- název a sídlo knihovny, kontaktní údaje, název zřizovatele (provozovatele), stručná charakteristika knihovny, výčet oddělení (existují-li), provozní doba, knihovní řád, přehled nabízených služeb, poplatky (ceník).

Webové stránky v jednotlivých regionech v roce 2019 (v závorce celkový počet knihoven bez poboček)

Region	Pověřená knihovna	Profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Plní % neprofesionálních knihoven	Celkem	Plní % všech knihoven
Blansko	1 (1)	11 (11)	88 (95)	92,6	100(107)	93,4
Brno-město	1 (1)	-	-	-	1 (1)	100
Brno-venkov	1 (1)	19 (19)	106 (125)	84,8	126 (145)	86,8
Břeclav	1 (1)	13 (13)	56 (56)	100	70 (70)	100
Hodonín	1 (1)	18 (18)	61 (61)	100	80 (80)	100
Vyškov	1 (1)	6 (6)	64 (68)	94,1	71 (75)	94,6
Znojmo	1 (1)	8 (8)	110 (130)	80,8	119 (139)	85,6
Celkem	7 (7)	75 (75)	485 (542)	89,5	567 (617)	91,89

⁹ https://ipk.nkp.cz/docs/VKIS/MK_standard_VKIS.pdf

Automatizace knihoven (AKS) v jednotlivých regionech v roce 2019
(v závorce celkový počet knihoven bez poboček)

Region	Pověřená knihovna	Profesionální knihovny Clavius/Tritius/ ARL	Neprofesionální knihovny				Plní % neprof. knihoven	Celkem	Plní % všech knihoven
			Celkem	Clavius/ Tritius/ ARL	REKS/ Tritius REKS/ Reg. ARL	Jiný ¹⁰			
Blansko	1 (1)	11 (11)	90 (95)	5	82	3	94,7	102 (107)	95,3
Brno- město	1 (1)	-						1 (1)	100
Brno- venkov	1 (1)	19 (19)	116(125)	11	99	6	92,0	136(145)	93,7
Břeclav	1 (1)	13 (13)	54 (56)	50		4	96,4	68 (70)	97,1
Hodonín	1 (1)	18 (18)	53 (61)	24	29		86,9	72 (80)	90
Vyškov	1 (1)	3/3 (6)	66 (68)	2/11	52	1	94,1	73 (75)	97,3
Znojmo	1 (1)	8 (8)	103 (130)	15	79	9	74,1	112 (139)	80,57
Celkem	7 (7)	75 (75)	482(542)	118	341	23	88,9	564(617)	91,41

OPAC v knihovnách v jednotlivých regionech v roce 2019
(v závorce celkový počet knihoven bez poboček)

Region	Pověřená knihovna	Profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Plní % neprofesionálních knihoven	Celkem	Plní % všech knihoven
Blansko	1 (1)	11 (11)	89 (95)	93,68	101 (107)	94,39
Brno-město	1 (1)	-	-	100	1 (1)	100
Brno-venkov	1 (1)	19 (19)	116 (125)	92,8	136 (145)	93,7
Břeclav	1 (1)	13 (13)	48 (56)	85,7	62 (70)	88,5
Hodonín	1 (1)	18 (18)	48 (61)	78,6	67 (80)	83,7
Vyškov	1 (1)	6 (6)	59 (68)	86,7	66 (75)	88
Znojmo	1 (1)	8 (8)	80 (130)	61,5	89 (139)	64,02
Celkem	7 (7)	75 (75)	440 (542)	81,1	522 (617)	84,6

6 Významné události v knihovnách v roce 2019

6.1 Soutěž Vesnice roku

Do soutěže Vesnice roku 2019 bylo v Jihomoravském kraji přihlášeno 18 obcí Jihomoravského kraje. Členkou krajské hodnotící komise za Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR byla jako v předchozích letech paní Helena Jalová, vedoucí regionálního oddělení Městské knihovny Boskovice.

Přihlášené obce byly z těchto okresů:

Blansko: Olomučany, Petrovice

Brno-venkov: Borovník, Malhostovice, Moutnice, Velatice, Unkovice, Železné

Břeclav: Morkůvky

¹⁰ Tritius (Brno-venkov, Blansko, Břeclav), LANIUS (Znojmo), Win-knihovna (Vyškovsko), KOHA (Znojmo, Brno-venkov)

Hodonín: Kostelec, Násedlovice, Sudoměřice, Vracov, Ždánice
Vyškov: Podbřežice
Znojmo: Blížkovice, Lesná, Petrovice

Při hodnocení knihoven se přihlíželo k těmto hodnotícím kritériím:

1. Koncepční dokumenty obce
2. Společenský život v obci
3. Aktivity občanů
4. Podnikání v obci
5. Péče o stavební fond a obraz vesnic
6. Občanská vybavenost, inženýrské sítě, úspory energií
7. Péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci
8. Péče o krajinu
9. Připravované záměry
10. Informační technologie obce

Diplom za moderní knihovnické a informační služby byl v tomto roce udělen Místní knihovně Moutnice z okresu Brno-venkov. Knihovna je umístěná v rekonstruovaných prostorách obecního úřadu v multifunkční místnosti, která slouží jako zasedací místnost a také jako obřadní síň. Do prostoru je citlivě zakomponovaná tak, aby se daly jednotlivé činnosti skloubit. Knihovnice Kateřina Flajšingerová se chlubí nárůstem dětských čtenářů, za kterým se skrývá systematická dlouhodobá podpora čtenářství a spolupráce s MŠ a ZŠ.¹¹

Diplom v interiéru knihovny

Interiéry knihovny

¹¹JALOVÁ, Helena. Soutěž Vesnice roku 2019. Duha: Informace o knihách a knihovnách z moravy [online]. 2019, 33(3) [cit. 2020-02-18]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/soutez-vesnice-roku-2019>

Návštěva hodnotící komise Knihovny roku 2019 v Obecní knihovně Moutnice 29. 8. 2019, zleva Mgr. Lucie Macháčková (MK Kutná Hora), Lenka Drechslerová, DiS.(Rapotín), Jaroslava Starcová (KK Liberec), Ing. Jana Tomancová (Krajská knihovna Františka Bartoše Zlín), a Bc. Pavel Zajíc (Rožnov p. Radhoštěm), vpravo Lenka Šeffarová, metodička Městské knihovny Kuřim

Ředitel Moravské zemské knihovny prof. Tomáš Kubíček poslal panu starostovi Ing. Antonínu Vymazalovi i paní knihovnici Kateřině Flajšingerové osobní gratulaci.

Ocenění od předsedy hodnotící komise soutěže Mgr. Pavla Zajíce, ředitele Městské knihovny v Rožnově pod Radhoštěm, obdržela paní knihovnice (uprostřed) v Zrcadlové kapli Klementina u příležitosti udělení celostátní ceny Knihovna roku 2019 dne 3. 10. 2019.

6.2 Celostátní setkání knihovníků Co venkovské knihovny umějí a mohou

Významnou událostí se stalo celostátní setkání knihovníků v městysi Křtiny ve dnech 12. – 14. září 2019 **Co venkovské knihovny umějí a mohou**. Na organizaci již 15. ročníku semináře se podílela pověřená knihovna Městská knihovna Boskovice, zejména vedoucí regionálního oddělení paní Helena Jalová, ve spolupráci se Sekcí veřejných knihoven SKIP, městysem Křtiny a obecním úřadem Vavřinec.

Odborný program s názvem **Knihovny komunitní** byl zaměřen na rekonstrukce knihoven a představení příkladně pracujících komunitních knihoven z regionu Blansko. Svoji činnost prezentovaly knihovnice z knihoven Kořenec a Kladoruby. Svoji účastí a příspěvkem do diskuze přijel účastníky podpořit boskovický místostarosta Ing. Lukáš Holík. Milé a velmi přátelské setkání bylo třetí den zakončeno v knihovnách obcí Habrůvka a Veselice.

Akce podpořila spolupráci a možnost vzájemného poznávání pracovníků knihoven v malých obcích z celé republiky. Zejména knihovníci z neprofesionálních knihoven využili setkání k navázání spolupráce, výměně zkušeností, seznámení s novými trendy. Odborný program doplnilo poznávání lokálních tradic a knihoven v místě.

Účastníci semináře Co venkovské knihovny umějí a mohou, vpředu uprostřed paní Daniela Wimmerová, organizátorka každoročních setkání

6.3 Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje

14. listopadu 2019 se v Moravské zemské knihovně konalo Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje¹² spojené s udělením ocenění **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019 a TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019**. Slavnostní akci, která se konala pod záštitou hejtmana Jihomoravského kraje, JUDr. Bohumila Šimka, a za účasti Ing. Tomáše Soukala, radního pro oblast kultury a památkové péče, připravila Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami a obcemi Jihomoravského kraje.

Celkem šesti knihovnám bylo v rámci příslušné soutěžní kategorie uděleno ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019. Z oceněných knihoven byla na základě osobní návštěvy hodnotící komisí soutěže zvolena **TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019**.

Z tiskové zprávy:

„Moravská zemská knihovna v Brně ocení nejlepší komunitní knihovny Jihomoravského kraje roku 2019

„Odborná porota složená ze zástupců z pověřených knihoven, Jihomoravského kraje i Moravské zemské knihovny v Brně v letošním roce hodnotila celkem 27 nominovaných knihoven všech velikostí. Mezi hodnotící kritéria byl zařazen například počet kulturních a vzdělávacích akcí a jejich návštěvnost, zaměření aktivit knihovny na nejširší veřejnost, příklady mezigeneračních aktivit, spolupráce s místními školami a spolky, nechybělo ani hodnocení interiéru knihovny. Knihovny soutěžily v šesti soutěžních kategoriích, přičemž inspirací pro jejich rozdělení byl Metodický pokyn Ministerstva kultury ČR k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb. Šest nejúspěšnějších knihoven, vítězů v každé kategorii, odborná porota navštívila a vybrala z nich jednu, která získá prestižní cenu TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019.“

Odborná porota složená ze zástupců knihoven, Jihomoravského kraje i Moravské zemské knihovny v Brně posuzovala celkem 27 nominací. Knihovny soutěžily v šesti soutěžních kategoriích podle velikosti obce. Nejúspěšnější knihovny v každé kategorii odborná porota navštívila a vybrala z nich vítěznou TOP Komunitní knihovnu Jihomoravského kraje 2019.

Hodnotící kritéria:

- počet kulturních akcí a počet návštěvníků kulturních akcí
- počet vzdělávacích akcí a počet návštěvníků vzdělávacích akcí
- zaměření aktivit na širokou veřejnost, nejen na čtenáře knihovny
- mezigenerační aktivity
- spolupráce s organizacemi v místě (MŠ, ZŠ, zájmové spolky apod.)
- dílničky, workshopy
- konkrétní příklady spolupráce a společné aktivity s organizacemi v místě (uvést konkrétně MŠ, ZŠ, zájmové spolky apod.)
- vzhled a vybavení knihovny
- zapojení knihovny do života a plánu rozvoje obce

---

¹² <https://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/knihovnicka-slavnost/komunitni-knihovna-jihomoravskeho-kraje-2019>

Pohled do konferenčního sálu při udělování ocenění Komunitní knihovna jihomoravského kraje 2019, vpředu Ing. Tomáš Soukal, radního pro oblast kultury a památkové péče Jihomoravského kraje

Ocenění **KOMUNITNÍ KNIHOVNA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2019** bylo uděleno „za aktivní přínos knihovny v rozvoji komunitního života obce, za podporu kulturního společenského života a nadstandardní rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb“.

Kategorie do 500 obyvatel

Místní knihovna Kořenec

<https://knihovna-korenc8.webnode.cz/>

Knihovnice: **Mgr. Hana Matulová**

Metodička: Helena Jalová

Zřizovatel: Obec Kořenec

Starosta: Miroslav Zemánek

Počet obyvatel: 350

Knihovna před třemi lety získala nové prostory a díky tomu začala nabízet řadu nových služeb a aktivit. Zaměřuje se především na zvyšování čtenářské gramotnosti u dětí, workshopy a dílny vzdělávacího charakteru. Ve své činnosti spolupracuje s řadou dalších organizací v obci.

Diplomy udělené Místní knihovně Kořenec na Slavnostním setkání knihoven Jihomoravského kraje 2019

Zleva Ing. Tomáš Soukal, radního pro oblast kultury a památkové péče Jihomoravského kraje, Mgr. Hana Matulová, knihovnice, Dana Vondálová, místostarostka obce Kořenec, prof. Tomáš Kubíček, ředitel MZK v Brně, Mgr. Adéla Dilhofová, vedoucí odboru knihovnictví

Kategorie 501 až 1 000 obyvatel

Místní knihovna Vedrovice

<https://knihovnavedrovice.webk.cz/>

Knihovnice: **Bc. Hana Kolegarová**

Metodička: Mgr. Jana Sikorová

Zřizovatel: Obec Vedrovice

Starosta: Richard Janderka

Počet obyvatel: 846

Kromě poskytování knihovnických služeb se knihovna podílí také na pořádání celé řady kulturních akcí pro všechny věkové kategorie a různé zájmové skupiny. Ve svých prostorách má i dětský koutek nebo regál s knihami pro volný odnos s názvem Knižní tulačka.

Zleva prof. Tomáš Kubiček, ředitel MZK, Bc. Hana Kolegarová, Anna Snášelová

Kategorie 1 001 až 3 000 obyvatel

Městská knihovna Jevišovice

<http://www.knihovnajevisovice.webk.cz/>

Vedoucí knihovny: **Zdenka Komůrková**

Metodička: Mgr. Jana Sikorová

Zřizovatel: Město Jevišovice

Starosta: Mgr. Pavel Málek

Počet obyvatel: 1 160

Je místem, kde se z přátel knihovnice stávají čtenáři a ze čtenářů přátelé. Městská knihovna neplní jen knihovnickou funkci, ale svými aktivitami obohacuje kulturní život města. Spolupracuje se ZŠ a MŠ, s Domovem pro seniory i se subjekty mimo svou působnost, např. se znojenskou nemocnicí či s HC Orli Znojmo.

Zleva prof. Tomáš Kubiček, ředitel MZK, Zdenka Komůrková, vedoucí Městské knihovny Jevišovice

Kategorie 3 001 až 5 000 obyvatel

Městská knihovna Pohořelice

<http://www.pohorelice.cz/mestska-knihovna-pohorelice>

Vedoucí knihovny: **Alena Bilavčíková**

Metodička: Jarmila Smolová

Zřizovatel: Město Pohořelice

Starosta: Bc. Miroslav Novák

Počet obyvatel: 4 919

Pohořelická knihovna nabízí svým čtenářům, ale i široké veřejnosti pestrou paletu zajímavých akcí – dílničky, besedy, přednášky, výstavy, akce pro děti, literární kavárny či čaje o páté. Pod svou záštitu převzala také Univerzitu třetího věku. Rodiče s dětmi se zde setkávají ve Family Pointu.

Zleva prof. Tomáš Kubiček, ředitel MZK, Alena Bilavčíková, vedoucí knihovny, knihovnice Martina Minaříková a Iva Háková, Bc. Miroslav Novák, starosta, Mgr. Adéla Dilhofová, vedoucí odboru knihovnictví, ing. Tomáš Soukal, radní

Kategorie 5 001 až 10 000 obyvatel

Městská knihovna Moravský Krumlov

<http://www.knihovnamk.cz/>

Ředitelka: **Martina Nováková**

Metodička: Mgr. Jana Sikorová

Zřizovatel: MěKS Moravský Krumlov

Starosta města: Bořivoj Švéda

Počet obyvatel: 5 706

Knihovna pravidelně pořádá vzdělávací a kulturní akce pro veřejnost napříč všemi věkovými kategoriemi. Zapojuje se do celostátních akcí na podporu čtenářství, spolupracuje s mateřskými, základními i středními školami, s Domovem pro seniory a Tyflocentrem. Na koupališti či vlakovém nádraží provozuje knihobudku.

Zleva Ing. Tomáš Soukal, radní pro oblast kultury a památkové péče Jihomoravského kraje, Radmila Dvořáková, knihovnice, Martina Nováková, vedoucí knihovny, Bořivoj Švéda, ředitel MKS Moravský Krumlov, prof. Tomáš Kubíček, ředitel MZK, Mgr. Adéla Dilhofová, vedoucí odboru knihovnictví

Kategorie 10 001 obyvatel a více
Městská knihovna Kyjov, příspěvková organizace města Kyjova

<http://www.knihovna-kyjov.cz/>

Ředitelka Knihovny: **Mgr. Michaela Moudrá**

Metodička: Magda Švejcarová

Zřizovatel: Město Kyjov

Starosta: Mgr. František Lukl, MPA

Počet obyvatel: 11 218

Knihovna sídlí v zrekonstruované bezbariérové budově s oblastní odbočkou SONS a Family Pointem. Její čtenáři mohou využít nabídku volnočasových kurzů – trénování paměti, kresby, čtenářství, Virtuální univerzitu třetího věku nebo kurzy práce s počítačem. Spolupracuje se školami i s místním Centrem služeb pro seniory.

Zleva Mgr. Michaela Moudrá, ředitelka Městské knihovny Kyjov, PaedDr. Ilona Slaninová, vedoucí odboru školství a kultury Městského úřadu Kyjov, Bc. Antonín Kuchař, místostarosta, prof. Tomáš Kubíček, ředitel MZK, Mgr. Adéla Dilhofová, vedoucí odboru knihovnictví, Ing. Tomáš Soukal, radní JmK

Každoroční oceňování knihoven probíhá v souladu s **Koncepcí rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji na období let 2015-2020**. Oceněné knihovny, které svými komunitními aktivitami překračují standard běžné knihovnické práce, jsou dobrým příkladem a tvůrčí inspirací pro ostatní.

6.4 Oceňování knihoven v regionech

Oceňování knihoven za nadstandardní práci s cílem motivovat a povzbudit k lepší činnosti i další obsluhované knihovny v regionu se stalo součástí aktivit pověřených knihoven takřka ve všech regionech.

BLANSKO

U příležitosti 8. setkání knihovníků regionu Blansko v obci Lhota Rapotina v sobotu 9. listopadu 2019 bylo uděleno ocenění paní Evě Vašíčkové z **Obecní knihovny v Olomučanech** „za modernizaci knihovnických služeb v obci a za podporu dětského čtenářství v obci“.

Knihovna v Olomučanech „organizuje aktivity pro širokou veřejnost v obci, spolupracuje s obecním úřadem, se základní školou a dalšími složkami v obci a podporuje čtenářství u dětí v aktivitách, které organizuje pověřená knihovna, např. Čtoucí rodiny regionu Blansko, nebo Moravská zemská knihovna v Brně - Jižní Morava čte.“¹³

HODONÍN

Regionální oddělení v Hodoníně ocenilo v rámci akce Březen - měsíc čtenářů Městskou knihovnu ve Strážnici v kategorii neaktivnější knihovna v pořádání akcí. Ocenění si převzaly paní knihovnice na slavnostním vyhlášení v pověřené knihovně.

Ocenění pro Městskou knihovnu ve Strážnici, zleva Hana Somrová, Alena Brhelová, Mgr. Hana Šimonová, ředitelka Městské knihovny v Hodoníně

VYŠKOV

Již jedenáctým rokem udělila Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově tradiční ocenění pro nejlepší knihovny regionu. Nejlepší knihovnou regionu za rok 2019 se stala **knihovna v Hostěrádkách-**

¹³ <https://www.kulturaboskovice.cz/knihovna/aktuality/8-setkani-knihovniku-regionu-blansko/8-setkani-knihovniku-regionu-blansko>

Rešově za kulturně-výchovnou činnost, dobrou práci s výměnným fondem, práci s dětskými čtenáři, vysokou návštěvnost a velmi dobrou úroveň knihovny.

Poděkování za dobrou práci v uplynulém roce bylo uděleno knihovnicům: Pavle Kroutilíkové z Orlovic, Květoslavě Ševčíkové z Podomí a Janu Kolofíkovi z Hvězdlic. Ocenění předala Jaroslava Barová, zástupkyně ředitele Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově

Zdroj: <https://www.kkdvyskov.cz/ktera-knihovna-naseho-regionu-je-letos-nejlepsi-3>

7 Ediční činnost Moravské zemské knihovny a pověřených knihoven JMK

Regionální oddělení pověřených knihoven pravidelně zpracovávají výsledky činnosti veřejných knihoven svého regionu v uplynulém roce.

Městská knihovna Břeclav zpracovala *Veřejné knihovny regionu Břeclavska v roce 2018*, Městská knihovna ve Znojmě *Výsledky činnosti veřejných knihoven znojemského regionu za rok 2018*, *Přehled činnosti veřejných knihoven regionu Vyškov v roce 2018* vydala Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově a Městská knihovna Kuřim zpracovala *Veřejné knihovny regionu Brno-venkov 2018*.

Výsledky činnosti veřejných knihoven slouží nejen jako zdroj analýz a podnětů pro zlepšování knihovnických služeb při pracovních jednáních na poradách profesionálních i neprofesionálních knihoven, **jejich primárním posláním je podpořit rozvoj knihoven prostřednictvím srovnávání výkonových ukazatelů a fotografické dokumentace modernizovaných interiérů**. Součástí úvodu adresovaného starostům obsluhovaných knihoven je kromě poděkování za spolupráci také připomínka regionálních služeb a jejich významu pro rozvoj každé knihovny.

Na webových stránkách pověřených knihoven jsou zveřejněny informace pro knihovny o novinkách, adresář obsluhovaných knihoven, údaje o poskytovaných službách, kontakty na regionální pracovníky, zprávy z porad a další aktuální informace.

BLANSKO: <https://www.kulturaboskovice.cz/knihovna/pro-knihovny/kontakt>

BRNO-VENKOV: <https://www.kulturakurim.cz/knihovna-kontakty>

BŘECLAV: <https://www.knihovnabreclav.cz/kontakt-163>

HODONÍN: <https://www.knihovnahod.cz/region-kontakty.html>

VYŠKOV: <https://www.kkdvyskov.cz/kontakty-1>

ZNOJMO: <https://www.knihovnazn.cz/pro-knihovny/kontakty.html>

7.1 Časopis Duha

V roce 2019 byl završen úctyhodný 33. ročník knihovnického časopisu Duha s podnázvem Informace o knihách a knihovnách z Moravy. V podobě čtvrtletníku vycházela Duha stejně jako v uplynulých letech v tištěné i elektronické podobě.

Elektronická podoba je dostupná online na webových stránkách Moravské zemské knihovny: <https://duha.mzk.cz/>. Všechny starší ročníky jsou přístupné přes digitální knihovnu Kramerius: <http://duha.mzk.cz/archiv-digitalizovane-duhy>.

Tištěná čísla vycházela v rozsahu 56 číslovaných stran.

Vydávání časopisu podporuje Jihomoravský kraj z dotace na regionální funkce, je zdarma distribuován veřejným knihovnám v Jihomoravském kraji a dalším zájemcům. Slouží jako platforma pro sdílení nových trendů, příkladů dobré praxe a významně se tak podílí na celoživotním vzdělávání knihovníků.

Témata Duhy v roce 2019:

1. Knihovna zprostředkovatel informací
2. Knihovna prostor pro vzdělávání
3. Knihovna místo setkávání
4. Knihovna brána do budoucnosti

Přehled rubrik:

Studie/Články
Inspirace, podněty, náměty
Proměny českého knihovnictví
Veřejné knihovny
Konference, akce
Informace pro knihovny
Z činnosti MZK
Knihovnické osobnosti JMK
Oči Brna
Recenze
Z historie knihoven
Zkušenosti ze zahraničních knihoven
Rozhovor
Fejeton

Složení redakce a redakční rady v roce 2019

Redakce:

Mgr. Jan Lidmila, vedoucí redaktor

Mgr. Jana Nejezchlebová, výkonná redaktorka

Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová, redaktorka a jazyková korektura

Mgr. Adéla Dilhofová, redaktorka

Redakční rada:

prof. PhDr. Tomáš Kubiček, Ph.D. (Moravská zemská knihovna), předseda redakční rady

PhDr. Libuše Foberová, Ph.D. (Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě)

PhDr. Helena Gajdušková (Masarykova veřejná knihovna ve Vsetíně)

Mgr. Hana Šimonová (Městská knihovna Hodonín)

The screenshot shows the website for 'DUHA' (Informace o knihách a knihovnách z Moravy). The main content area displays the current issue '4 / 2019' and a list of articles under the heading 'Aktuální číslo elektronické verze časopisu Duha'. The articles include 'Úvodník' by Jan Lidmila, 'Studie/clánky' such as 'Ozoboti a „robotizace“ ve vzdělávání' by Hana Šandová, and 'Inspirace, podněty, náměty' like 'Koncert prvňáčků' by Irena Poláková. There is also a section for 'Proměny českého knihovnictví' and 'Veřejné knihovny'. On the right side, there is a sidebar with 'Publikační činnost MZK', 'Program Památníku písemnictví v Rajhradě', and a login form for 'Společnost Jiřího Mahena'.

Elektronické vydání Duhy, č. 4/2019

8 Vzdělávání knihovníků

Jednou z prioritních oblastí, kterou Moravská zemská knihovna a pověřené knihovny v roce 2019 zabezpečovaly, bylo vzdělávání knihovníků včetně organizace porad a seminářů. Účast na vzdělávacích aktivitách vykázalo celkem **482 knihoven**.

8.1 Vzdělávání v Moravské zemské knihovně

Předpokladem rostoucí úrovně služeb je celoživotní vzdělávání knihovníků, které v rámci kraje garantovalo oddělení vzdělávání a krajské metodiky Moravské zemské knihovny v Brně. Na úrovni regionů garantují vzdělávání profesionálních i neprofesionálních knihoven regionální oddělení pověřených knihoven.

Nejvyšší podíl na vzdělávání knihovníků v JMK měla tradičně MZK v Brně, která z pozice krajského centra vzdělávání připravila pro **245 knihoven** a **582 účastníků** celkem **30 kurzů a odborných seminářů**.

Také v roce 2019 se na vzdělávání knihovníků Jihomoravského kraje významně podílely e-learningové kurzy.

Přehled konaných akcí v MZK

05.12.2019	Současná ruská literatura v českých překladech
28.11.2019	Knihovníci knihovníkům III. - inspirace z knihoven
19.11.2019	Architektura a role knihoven v současnosti
13.11.2019	Jak prezentovat aktivity, vyjednávat a dosáhnout svého cíle
12.11.2019	Prezentace databází českých a zahraničních deníků a databází právních informací
23.10.2019	Hrátky s pamětí aneb Jak na kurzy trénování paměti v knihovnách
26.09.2019	Současná americká literatura v českých překladech
03.09.2019	Jak na čtenářské workshopy
06.06.2019	Biblioterapie v knihovnické praxi

16.05.2019	Současná čínská literatura v českých překladech
25.04.2019	Současná severská literatura v českých překladech
04.04.2019	Školení základů katalogizace v knihovním systému Tritius
28.03.2019	Tvoříme koncepci knihovny
10.01.2019	Seminář ZÍSKEJ

Cílem vzdělávacích aktivit bylo zkvalitnění a rozšíření práce s informacemi, seznámení s novými trendy, řešení problémů v knihovnách a informační vzdělávání uživatelů knihoven.

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky zajišťovalo kurzy v počítačové učebně, semináře a vzdělávací akce v konferenčním sále MZK, celkem bylo připraveno v rámci regionálních funkcí **16 vzdělávacích akcí** (30 akcí celkem). Navštívilo je z pověřených, základních i odborných knihoven celkem **378 účastníků** (dohromady na všech akcích 582 účastníků). **6 porad**, které MZK pořádala, navštívilo **68 účastníků**.

8.1.1 Zkoušky podle Národní soustavy kvalifikací

Moravská zemská knihovna v Brně se v roce 2015 stala autorizovanou osobou Ministerstva kultury ČR a získala oprávnění realizovat zkoušky pro celkem pět profesních kvalifikací knihovníků.

V roce 2019 byly realizovány kurzy:

Knihovník akvizitér

od 4. 3. 2019 do 2. 6. 2019

počet účastníků celkem: 3

Knihovník katalogizátor

od 4. 3. 2019 do 2. 6. 2019

počet účastníků celkem: 7

Knihovník pracovník správy fondů

od 4. 3. 2019 do 2. 6. 2019

počet účastníků celkem: 4

Knihovník v přímých službách

od 2. 9. 2019 do 22. 12. 2019

počet účastníků celkem: 14

Referenční knihovník

od 2. 9. 2019 do 22. 12. 2019

počet účastníků celkem: 8

Počet účastníků kurzů celkem: 36

Zkoušky dle NSK v roce 2019:

Knihovník akvizitér - počet účastníků: 2

Knihovník katalogizátor - počet účastníků: 6

Knihovník pracovník správy fondů - počet účastníků: 2

Knihovník v přímých službách - počet účastníků: 11

Referenční knihovník - počet účastníků: 10

Počet účastníků zkoušek celkem: 31

Úspěšní absolventi získali certifikát stvrzený autorizovanou osobou (MZK) pod hlavičkou Ministerstva kultury ČR.

8.1.2 E-learningové vzdělávání

V roce 2019 pokračoval již osmým rokem e-learningový Knihovnický kurz nabízející základní oborové vzdělání knihovníkům veřejných profesionálních i neprofesionálních knihoven. Kurz probíhal v jarním a podzimním termínu.

Témata modulů:

Informační zázemí oboru

Legislativa k oboru

Informační fondy a typologie dokumentů

Akvizice

Evidence knihovního fondu

Knihovnické a informační služby

Informační etika

Jmenný popis

Věcný popis

Základy bibliografie a Metodika tvorby bibliografií a rešerší

Elektronické informační zdroje

Digitální knihovny

Práce se čtenářem

Informační gramotnost

Online prezentace knihoven

Již sedmým rokem probíhal e-learningový tutorovaný kurz Služby knihoven v rozsahu 13 modulů.

Cílem kurzu je poskytovat rozšiřující (inovační) vzdělání především vedoucím i řadovým pracovníkům služeb zejména z veřejných profesionálních knihoven.

Přehled témat:

1. Úvod do právního rámce služeb
2. Informační etika a knihovny
3. Meziknihovní služby a jejich zdroje
4. Referenční služby
5. Volné elektronické informační zdroje
6. Licencované elektronické informační zdroje
7. Rešeršní služby
8. Služby specifickým skupinám uživatelů
9. Komunikace s uživateli knihoven
10. Výzkumy uživatelských potřeb
11. Prostorové možnosti knihovny a vybavení knihoven
12. Organizování akcí v knihovnách
13. Benchmarking knihoven

Na závěr obou kurzů obdrželi účastníci, kteří splnili všechny podmínky, potvrzení (osvědčení) o úspěšném absolvování kurzu.

Přehled kurzů a posluchačů:

Knihovnický kurz – 2 běhy (jaro, podzim)

počet účastníků celkem: 55

Služby knihoven
počet účastníků celkem: 21

Digitalizace knihoven – 2 běhy (jaro, podzim)
počet účastníků celkem: 39

E-lka 1, 2, 3
počet účastníků celkem: 88

Počet kurzů celkem: 8
Počet účastníků kurzů celkem: 203

9 Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí a plnění standardů regionálních funkcí

Pověřené knihovny zabezpečovaly všechny regionální činnosti. MZK v Brně vykonávala poradenskou a konzultační činnost, statistiku knihovnických činností, organizovala vzdělávání knihovníků, semináře a porady. Knihovna Jiřího Mahena v Brně se soustředila především na tvorbu výměnného knihovního fondu; jeho akvizici, zpracování, distribuci a cirkulaci.

9.1 Výměnné fondy

Budování a využívání účelově budovaných knihovních fondů – výměnných fondů – patřilo mezi jednu z nejvíce využívaných regionálních služeb.

Budování výměnných fondů, jejich cirkulace prostřednictvím výměnných souborů, stejně tak jako revize a pravidelná aktualizace knihovního fondu patřily jako každoročně k základním regionálním službám všech sedmi pověřených knihoven.

Budování výměnných fondů v pověřených knihovnách JMK

Region	Nákup VF v Kč	Počet zakoupených k.j.	% z částky dotace	Celkový počet VF k 31.12.2019
Blansko	671 091,08	3 319	30,37	57 068
Brno-město	370 097,28	1 877	54,22	30 452
Brno-venkov	1 048 831,12	6 058	35,24	49 925
Břeclav	399 017,60	1 991	22,81	42 297
Hodonín	406 037,17	1 889	19,19	36 880
Vyškov	218 429,04	1 044	13,46	27 033
Znojmo	462 833,00	2 173	19,71	39 910
CELKEM	3 576 336,29	18 351	26,34	283 565

Doplnění nákupu výměnných fondů o didaktické materiály

Do výměnného souboru byla zakoupena sada knih s metodickými materiály na podporu čtenářství pro první stupeň základní školy a interaktivní knihy z nakladatelství ALBI. Po dobrých zkušenostech z předchozích let nabídla pověřená knihovna na podporu vzdělávání **Trénink paměti pro děti i dospělé** (certifikovaná lektorka Zdeňka Adlerová), který se uskutečnil ve čtyřech knihovnách.

Cirkulace výměnných fondů

Cirkulace výměnných fondů umožňuje rozšíření nabídky kmenových fondů smluvních knihoven. Přírůstky do výměnných fondů byly pořízeny z velké části z krajské dotace na regionální funkce, část představují dary. V roce 2019 bylo do obsluhovaných knihoven rozvezeno **2 705 souborů**, které čítaly **154 941 svazků**.

Mnohé pověřené knihovny (např. Břeclav, Hodonín, Znojmo) zajišťují dopravu výměnných souborů, což zvyšuje zájem o tuto službu. Rozvoz bývá spojován s metodickými návštěvami.

9.2 Poradenská a konzultační činnost

Konzultace a metodické návštěvy se týkaly všech oblastí práce obsluhovaných knihoven včetně ekonomicko právních otázek. Zejména začátkem roku byly konzultace a metodické návštěvy zaměřeny na statistické výkaznictví, v průběhu roku také na automatizaci knihovnických činností, zejména v souvislosti s ukončením podpory automatizovaného knihovního systému Clavius k roku 2020, výměnné fondy, aktualizaci a revizi knihovnických fondů, knihovnickou techniku. Nově zapojené knihovny se dotazovaly na podmínky projektu Jižní Morava čte nebo dotačního titulu JMK Obecní knihovny.

Moravská zemská knihovna v Brně vydala v rámci poradenské činnosti čtyři elektronická a čtyři tištěná čísla časopisu Duha. Časopis je současně platformou pro sdílení aktivit a inspirativních podnětů mezi veřejnými knihovnami Jihomoravského kraje.

Standard Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

Periodicita: Průběžně, metodická návštěva minimálně 2x ročně v každé obsluhované knihovně provozované obcí v kraji.

Rozbor činností – vyúčtování dotace RF za rok 2018 bylo doručeno včetně komentáře odboru regionálního rozvoje KÚ JMK v únoru 2019. Byla sestavena **Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2018**, která byla zaslána Knihovnickému institutu Národní knihovny ČR a odboru kultury a památkové péče JMK. Byla vystavena na webových stránkách oddělení knihovnictví: <http://www.mzk.cz/region>.

9.3 Statistika knihovnických činností

Vykonávání této regionální služby patří mezi povinnost vyplývající ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Zahrnuje poradenství, kontrolu, urgenci a zpracování statistických výkazů a komentářů. Zpracování statistiky je hlavní náplní činnosti regionálních oddělení pověřených knihoven a krajské knihovny zejména v období od počátku ledna do poloviny února.

MZK a pověřené knihovny využívají od roku 2005 statistický program STAT-Excel, který výrazně usnadňuje a zjednodušuje zpracování statistických výkazů, zejména vyhodnocení statistických ukazatelů včetně standardu VKIS. Ačkoli je určen především pro vkládání a vyhodnocování údajů, které shromažďuje NIPOS (Roční výkaz o knihovně KULT (MK) 12-01), jsou součástí tabulek i údaje z regionálních činností (výměnné fondy, semináře, porady, konzultace). Program Stat-Excel je využíván celoročně pro aktuální zjišťování potřebných statistických informací a při zpracování dílčích hodnocení a analýz.

Standard Statistika knihovnických činností

Periodicita: 1x ročně výkazy, průběžně využití

Standard statistika knihovnických činností byl v rámci kraje i jednotlivých okresů (regionů) splněn,

údaje jsou celoročně využívány při analýzách a řešení dílčích problémů v knihovnách.

9.4 Porady

Porady mají pro koordinaci rozvoje regionálních funkcí na území Jihomoravského kraje mimořádný význam. Představují platformu pro pracovní setkání ředitelů a vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven, umožňují sdílení zkušeností a aktuálních témat a zajišťovat rovnoměrný rozvoj regionálních funkcí ve všech regionech.

Porad pověřených knihoven se zúčastnilo celkem **313 knihoven**, což představuje **45,89 %** z celkového počtu 682 obsluhovaných knihoven (tj. o dvě více obslužených knihoven než v roce 2018).

V roce 2019 se konaly tři porady ředitelů, z toho jedna výjezdní, a tři porady vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven, z toho jedna s účastí ekonomů pověřených knihoven.

Porady ředitelů pověřených knihoven

8. 3. MZK, 6 účastníků

10. 6. Městská knihovna Hodonín, 12 účastníků

23. 9. MZK, 10 účastníků

Porady vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven

6. 3. a ekonomů pověřených knihoven 19 účastníků

27. 6. Obecní knihovna Mokrá-Horákov, 10 účastníků

22. 10. MZK, 11 účastníků

CELKEM: 6 porad, 68 účastníků

Porady v regionech

Porady se konají také na regionální úrovni, pro svoje obsluhované knihovny je zajišťují jednotlivé pověřené knihovny. Témata porad se zaměřovala na praktickou pomoc při řešení odborných knihovnických problémů, automatizovaným systémům, webovým stránkám, nově i koordinaci besed se spisovateli v regionech. Jedním z důležitých témat byla podpora celoživotního vzdělávání knihovníků zejména prostřednictvím nabídky vzdělávacích akcí ze strany Moravské zemské knihovny v Brně jako jsou knihovnické kurzy dle Národní soustavy kvalifikací a e-learningové kurzy dostupné přes: <https://kurzy.knihovna.cz/>.

Výjezdní porady v regionech

Výjezdní porady patří mezi oblíbenou a vyhledávanou platformu výměny zkušeností s cílem inspirovat knihovny a motivovat je ke zlepšení výkonů prostřednictvím návštěv dobře pracujících knihoven.

Region Blansko

Městská knihovna Boskovice připravila 26. června 2019 pro svoje obsluhované (profesionální i neprofesionální) knihovny výjezdní poradou a odbornou knihovnickou exkurzi do knihoven Brno-venkov: Rudky, Ivančic a Dolních Kounic.

Region Brno-venkov

Městská knihovna Kuřim připravila v květnu 2019 výjezdní poradou do Městské knihovny v Kutné Hoře, které se zúčastnilo 35 knihovníků z celkem 19 knihoven.

Výjezdni porada vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven JmK 27. 6. 2019 v Obecní knihovně Mokrá-Horákov, fotografie M. Kratochvílová

Region Hodonín

Regionální oddělení pověřené knihovny připravilo dne 25. 9. 2019 výjezdni poradu knihovníků profesionálních i neprofesionálních knihoven do Městské knihovny v Třinci.

Region Znojmo

Výjezdni poradu připravilo regionální oddělení Městské knihovny Znojmo dne 22. října 2019 a v rámci programu účastníci navštívili Městskou knihovnu Velké Pavlovice (TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018), Místní knihovnu Litobratřice a ruční papírnu Stará škola Želetice.

Program výjezdni porady:

1. Informace o navštěvovaných místech
2. Dotační tituly 2019
3. JM čte
4. Informace z konference knihovny současnosti
5. Informace z regionálního oddělení
6. Komunitní knihovny
7. Kulturně vzdělávací aktivity knihovny ve Vedrovicích

Účastníci výjezdní porady regionu Znojmo v Litobratřicích

Standard Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

Periodicita: 4x ročně porada ředitelů/pracovníků pověřených knihoven, 2x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven. Další vzdělávací akce (semináře, školení aj.) zajišťující nabídku odborného vzdělávání v rozsahu 48 hodin všem knihovníkům profesionálních a v rozsahu 8 hodin všem knihovníkům neprofesionálních knihoven v kraji.

V Jihomoravském kraji se konaly v roce 2019 tři porady ředitelů pověřených knihoven a tři porady pracovníků regionálních oddělení. Standard dvou porad profesionálních knihoven byl většinou splněn v každé pověřené knihovně. V případě neprofesionálních knihoven je konání porad zajišťováno v rámci spádových oblastí obvykle ve více termínech.

9.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Tato odborně a časově náročná regionální služba patří podle počtu obslužených knihoven k nejméně využívaným regionálním službám. Míra jejího využití závisí na tom, kolik knihoven má v plánu vykonání revize.

Revize je knihovnám zajišťována několika způsoby:

- a) praktickou pomocí knihovníkovi při zahájení a ukončení revize – nejčastější způsob,
- b) metodickou pomocí či průběžnými konzultacemi,
- c) provedením úplné revize knihovního fondu včetně aktualizace a potřebné administrativy (vyplnění Protokolu o provedení revize knihovního fondu a Zdůvodnění zjištěného rozdílu při revizi) – v současné době již nejméně častý způsob,

Nejvíce efektivním způsobem je tzv. automatizovaná revize za pomoci revizního modulu.

Výjezdy do knihoven na zahájení revizních prací včetně aktualizací se realizovaly tak jako v předcházejícím roce až po obdržení dotace na RF.

Regionální oddělení sama iniciují vykonání revize v knihovnách, kterým uběhla zákonná pětiletá lhůta, a každoročně připravují začátkem roku **plán revizní činnosti**. Součástí revizí jsou aktualizace knihovních fondů, které provádějí zpravidla pracovnice regionálních oddělení.

Standard Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Okruh příjemců: Neprofesionální knihovny a knihovny s pracovním úvazkem nejvýše 1,0 v kraji.

Periodicita: 1x za pět let - na vyžádání.

Počet revidovaných knihoven je každoročně v jednotlivých regionech odlišný. Určujícím hlediskem je pětiletá lhůta stanovená prováděcí vyhláškou ke knihovnímu zákonu č. 88/2002 Sb. Z toho důvodu může být v některých letech množství revidovaných knihoven vyšší a v jiných nižší. Určujícím je plán revizí, který si vytváří regionální oddělení pověřených knihoven. V roce 2019 bylo vykonáno 98 revizí a bylo revidováno 478 421 titulů.

9.6 Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí zajišťovalo v roce 2019 celkem 6 pověřených knihoven.

Nákupem knihovního fondu, který finančně dotují zřizovatelé knihoven, bylo obsluženo **195** obsluhovaných knihoven, to je 28,59 %, je to o 21 méně než v uplynulém roce.

Jednalo se o nákup knih do kmenového fondu knihoven. Tuto regionální službu vykonávaly s výjimkou regionu Blansko všechny pověřené knihovny.

Následné zpracování knihovního fondu si v roce 2019 vyžádalo v regionech 248 knihoven, což představuje úbytek o 34 knihoven.

MZK tuto službu smluvně přenesla na pověřené knihovny.

9.7 Cirkulace výměnných souborů

Kromě klasických knižních dokumentů jsou do výměnných fondů podle zájmu knihoven pořizována i periodika a CD. Ke konci roku 2019 bylo ve výměnném fondu sedmi pověřených knihoven zaedvidováno **283 565 k.j.** Přírůstek výměnného fondu k 31. 12. 2019 byl **18 351 k.j.** (v roce 2018 – 14 162 k.j.).

O soubory z výměnných fondů budovaných 7 knihovnami pověřenými regionálními funkcemi požádalo **618 knihoven** z 682 obsluhovaných; to je **90,61 %**. Oproti loňskému roku došlo k nárůstu o 15 knihoven.

Většina pověřených knihoven umožňuje obsluhovaným knihovnám objednávat výměnné fondy prostřednictvím on-line katalogu (např. KKD Vyškov, MěK Břeclav, MěK Blansko). Výměna souborů není vázána na časové období, je umožněna i průběžná cirkulace.

Cirkulace výměnných fondů je 3. nejvíce využívaná regionální služba. MZK v Brně přenesla tuto službu smluvně na pověřené knihovny.

Standard Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

Periodicita: Minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 30 svazky

Jiná měřítka: Minimální roční přírůstek výměnného fondu 1 500 v 1 PK, která obsluhuje 80 knihoven.

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých okresů a regionů byl tento standard splněn.

9.8 Doprava v rámci regionálních funkcí

Služebního vozidla knihovny, zřizovatele či veřejné dopravy k zajištění regionálních služeb

požadovaných základními knihovnami regionu použily dle místních možností všechny pověřené knihovny.

Doprava v rámci regionálních funkcí sloužila převážně k rozvozu souborů výměnného fondu, při provádění revizí a aktualizací knihovního fondu, k distribuci novinek nakoupených a zpracovaných smluvním knihovnám za finanční prostředky obcí a měst, k metodickým návštěvám, k nákupu knihovního fondu.

Celkem bylo regionálními službami obslouženo 601 knihoven a najeto 35 857 km.

9.9 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Krajská koncepce rozvoje regionálních funkcí 2015-2020 zařadila nad rámec celostátně platných standardů regionálních funkcí podporu **kulturně výchovné činnosti** jako nepostradatelné součásti aktivit veřejných knihoven. Cílem nabídky kulturně výchovných aktivit (besedy, přednášky, autorská čtení, čtenářské projekty) se také v uplynulém roce stala nejen aktivní podpora čtenářství a čtenářské gramotnosti, snaha probudit zájem o čtení od nejmenšího věku, ale současně snaha participovat na naplňování prioritní oblasti 2 **Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2017-2020**: Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra.

9.9.1 Regionální projekty na podporu čtenářství

S podporou dotace na regionální funkce realizují pověřené knihovny **regionální projekty na podporu čtenářství a poznávání regionu**, které umožňují zajistit pro obecní knihovny aktivity, které by samy neuskutečnily.

REGION BLANSKO

Podpora čtenářství u dětí a mládeže - celkem se uskutečnilo 55 besed (o 13 více než v uplynulém roce), kterých se zúčastnilo 1 948 dětí (o 654 více než v uplynulém roce).

Ve spolupráci s Knihovnou městyse Lysice se konalo již **7. literárně-turistické putování** pro čtoucí rodiny regionu Blansko po zajímavých místech Lysic s návštěvou knihovny na zámku. Společné akce se zúčastnilo 35 dětí v doprovodu rodičů. Byl ukončen dvouletý projekt, kterého se zúčastnila regionální autorka Lenka Dokoupilová, autorka knihy „**Příběhy skřítky Vítka**“. (čtení, poznávání a tvoření). Putovní výstava doprovázející projekt byla instalována ve 13 obcích. V průběhu dvou let projektu vystoupila autorka na 11 besedách a oslovila 290 posluchačů.

V roce 2019 byl zahájen nový dvouletý projekt na podporu čtenářství „**Putování se psím hrdinou**“.

Další akce proběhly v knihovnách Cetkovice, Kořenec, Olomučany (s Olgou Černou o její tvorbě pro děti),

v Černé Hoře, Křtinách, Ostrovu u Macochy, Svitávce, Ráječku (s Ivanou Peroutkovou o její tvorbě pro děti a dospělé),

v obci Žďár se konala 1. literární kavárna pro veřejnost,

v obcích Vysočany, Sloup, Lipůvka, Ostrov, Petrovice, Ráječko besedy s Markem Šolmesem Srazilem, v Rájci-Jestřebí, Jedovnicích, Lipovci, Ráječku, Olomučanech, Bořitově, Sloupu a Ostrovu besedy s autory Klárou Smolíkovou a Jiřím Walker Procházkou,

ve Velkých Opatovicích, Viskách, Rudici a Jedovnicích besedy s ilustrátorem Adolfem Dudkem.

Aktivity na podporu čtenářství

Mezi oblíbené aktivity Městské knihovny Blansko patří od roku 2019 sobotní pořady zaměřené na děti od tří let věku a jejich rodiče pojmenované jako dětské knižní promítání.

Privést děti ke čtení a zájmu o literaturu si dala za cíl **Obecní knihovna městyse Ostrov u Macochy**, která v listopadu vyhlásila již jedenáctý ročník projektu na podporu čtenářství s názvem **Za knížičkem opět do knihovny**. Paní knihovnice Soňa Švrčinová připravuje každý sudý týden program pro rodiče s dětmi ve věku od čtyř do osmi let.

BRNO-MĚSTO

V měsících květnu a červnu proběhly oslavy MDD organizované MČ Brno-jih, Medlánky a Komín, kterých se KJM účastnila s vlastními outdoorovými aktivitami. O prázdninách probíhal v Bosonohách příměstský tábor v Integrovaném centru volného času BOSA a knihovnice měla pro děti připravených několik programů.

Pasování prvňáčků pobočka KJM-Komín

Bookstart v pobočce KJM-Medlánky

Pasování prvňáčků v pobočce KJM-Černovice, fotografie archiv KJM

REGION BRNO-VENKOV

Regionální oddělení zajišťovalo metodickou pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže – podpora těchto aktivit především v malých obecních knihovnách; úhrada honoráře pro přednášejícího a zajištění propagačního materiálu k akci:

- Program „**Nebojte se umění**“ (program pro I. nebo II. st. ZŠ) - 7 knihoven
- Program „**Nebojte se divadla**“ (program pro I. nebo II. st. ZŠ) - 9 knihoven

Lektorkou zmiňovaných akcí byla Mgr. Pavla Hrdinová. Knihovny měly o program velký zájem, každá knihovna dostala úhradu jedné besedy, pokud měla zájem o více lekcí, hradila náklady obec.

REGION HODONÍN

Regionální oddělení zajistilo v říjnu a listopadu projekt „Regionální autoři dětem 2“ na podporu dětského čtenářství s názvem „Zvířátka kolem nás“. Do projektu se zapojilo 8 knihoven – Čejkovice, Domanín, Hovorany, Louka, Nechvalín, Petrov, Mikulčice, Moravany a dvě autorky – Markéta Harasimová a Lucie Hlavinková. Markéta Harasimová se věnovala menším dětem, kterým četla z knížky Z deníku kočky Ťapičky, Lucie Hlavinková mluvila o svých knihách Projekt Pes, Sesterstvo a kouzelná kočka Fabiola, Praštěný trpaslík a zmínila se i o svých knihách pro dospělé. Přednášky probíhaly v základních školách. Celkem se přednášek zúčastnilo na 460 dětí.

REGION VYŠKOV

Knihovna Karla Dvořáčka připravila pro knihovny hru Pátračka na motivy únikových her a materiály pro akce s malými dětmi Malý tvořivec.

V Nemojanech a Drnovicích uskutečnila pracovnice regionálního oddělení Eva Kalivodová cestopisnou přednášku Z Hané do Himálaje.

S ohledem na limity rozpočtu, který neumožňuje finanční podporu aktivit přímo v knihovnách, nabízí pověřená knihovna služby poradenství a poskytnutí materiálů, které knihovny mohou na akcích využít. Byla navázána spolupráce s MAS Vyškovsko a Slavkovsko; mezi prioritami pro rok 2019 a 2020 je uvedena podpora čtenářství na školách. Členy pracovních skupin pro čtenářskou gramotnost jsou Jarmila Urbánková (Městská knihovna Slavkov) a Jaroslava Barová (Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově).

V roce 2019 se konaly nově akce v knihovnách ve Švábenicích, Komořanech, Heršpicích, Milonicích, Tučapech a Uhřicích. Dobrou práci odvedly knihovny Nemojany, Letonice, Brankovice, Vážany nad Litavou, Podomí, Krásensko, Nesovice, Šaratice, Holubice, Nížkovice, Křenovice a Bošovice. Tradičně velký počet akcí pro veřejnost pořádají knihovny Pustiměř, Hostěrádky a Drnovice.

REGION ZNOJMO

V roce 2019 bylo uspořádáno 21 akcí za přispění dotace JMK na výkon regionálních funkcí, z toho 16 v rámci projektu z Knihovny 21. století „Dospělí i děti do knihovny letí“ viz výše. Ze zbývajících pěti, které byly plně hrazeny z rozpočtu regionálního oddělení, byly 4 besedy se spisovatelkou Petrou Dvořákovou a jedna beseda s muzejní edukátorkou Monikou Mažárovou o pravěku. V návaznosti na tyto besedy si knihovny připravily další aktivity z vlastních rozpočtů.

Beseda s Petrou Dvořákovou - Chvalovice/Vrbovec

Zapojení do projektů

V regionu Brno-město se pobočky s VF v Brně-Husovicích, Na Křížovatce, v Brně-Medlánkách, v Brně-Žebětíně a v Brně-Ivanovicích účastnily projektu *Sociální inovace v knihovnách*. Projekt mapuje sociální skupiny v místě sídla knihovny a pomáhá při navazování nových sociálních vztahů, pomáhá propojovat různé společenské skupiny v místě. Podporuje zavádění nových nástrojů a nových služeb, které, které podpoří vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní funkci knihovny

Tři knihovny (v obci Lipov, okres Hodonín, ve Slavkově, okres Vyškov, v Rozdrojovicích, okres Brno-město) využily nabídku finanční podpory **SKIP Velká Morava**, tzv. malé regionální projekty, na konání aktivit v rámci celostátních knihovnických akcí.

10 Jižní Morava čte ukončila svůj 4. ročník

Pro projekt, zaměřený na děti a mládež, jsme v roce 2019 získali nově jeho patrona, spisovatele a malíře, Pavla Čecha.

V zapojených knihovnách probíhaly v roce 2019 různé aktivity na podporu čtenářství a čtenářské dovednosti, jako např.: literární besedy, autorská čtení, scénická čtení, setkání s významnými

osobnostmi, výstavy, soutěže, workshopy a další akce spojené s námětem soutěže. **Celkem v padesáti knihovnách v Jihomoravském kraji proběhlo 150 akcí, kterých se zúčastnilo 5.810 dětí, včetně rodičů a prarodičů.** Největší návštěvnost zaznamenaly akce v nejlidnatějších okresech, a to: Brno – město a Brno – venkov, dále pak v okrese Břeclav.

Na autorských čteních a besedách s dětmi se vystřídala v různých městech a obcích **široká řada známých, převážně regionálních autorů, ilustrátorů a dalších osobností**, jako například: Markéta Harasimová, Daniel Vydra, Klára Smolíková, Zdeněk Železný, Pavel Čech, Jiří Šandera, Hynek Klimek, Vlasta Švejdrová, Zuzana Pospíšilová, Radka Mullerová, Petra Dvořáková, Věra Fojtová, Monika Mažárová, Lucie Hlavinková, Vendula Borůvková, Vendula Pucharová Kramářová, Danka Míková.

Celý rok také putovala po knihovnách výstava, která započala v Krajském úřadě v dubnu 2019, odkud zamířila na další místa, např. do Knihovny Jiřího Mahena v Brně a také do dalších měst v Jihomoravském kraji, jako Syrovice, Břeclav, Boskovice a Ořechov.

Součástí projektu je kromě těchto aktivit také **soutěž**, jejíž letošní téma „Tajemství knihoven“ mělo mimo jiné připomenout stoleté výročí od vzniku veřejných knihoven

Soutěží jsme se snažili podpořit dětskou fantazii, kritické myšlení i psaní, výtvarný cit a tvořivost a přimět mladé čtenáře k zamyšlení, čím vším je pro ně knihovna v místě, kde žijí.

Soutěž byla rozčleněna (na základě zkušeností z předchozích ročníků) do celkem šesti kategorií:

1. kategorie literární / 2.-3. tř. ZŠ, 1 účastník/
2. kategorie literární / 4.-5. tř. ZŠ, 1 účastník/
3. kategorie literární / 6.-9. tř. ZŠ, 1 účastník, včetně nižších ročníků víceletých gymnázií/
4. kategorie výtvarná / MŠ + 1. až 2. tř. ZŠ, 1 – 5 účastníků/
5. kategorie volné tvorby / 1. – 5. třída, 1-3 účastníci/
6. kategorie volné tvorby / 6. – 9. tř. ZŠ, včetně nižších ročníků víceletých gymnázií, 1-3 účastníci/

Autoři prací, které v obou kategoriích byly v knihovnách vybrány jako nejlepší, postoupili do krajského kola a obdrželi pozvánku do brněnského Divadla Polárka na divadelní představení 7. 12. 2019 anebo do Hvězdárny a planetária Brno na slavnostní vyhlášení dne 30. 11. 2019, kde pro ně všechny čekal knižní dar. V letošním roce se krajského kola zúčastnilo celkem 120 literárních, výtvarných a audiovizuálních prací. Tři nejlepší z nich v každé kategorii byly slavnostně vyhlášeny právě v Divadle Polárka a ve Hvězdárně a planetáriu Brno.

Přehled vítězů a vítězných prací 4. ročníku Jižní Morava čte v roce 2019 najdete zde: <http://www.jiznimoravacte.cz/soutez>

Propagační kampaň projektu běžela ve veřejné dopravě (MHD Brno a LCD monitory IDS JMK), na billboardech v Brně, v národních (vysílání ČT 1, Rodina a škola) i místních zpravodajích a magazínech, např.: Deník, Kult, Brňan, ale také v Českém rozhlase Brno a na rádiu Signál a Proglas. Aktivitu projektu můžete sledovat na <http://jiznimoravacte.cz/> anebo podrobněji na stejnojmenném profilu na Facebooku.

Předání vítězných prací v Divadle Polárka, vpravo patron projektu spisovatel a výtvarník Pavel Čech, uprostřed ředitel MZK v Brně prof. Tomáš Kubiček, vlevo Mgr. Adéla Dilhofová, koordinátorka projektu

Předání vítězných prací na Hvězdárně a planetáriu Brno, vpravo Mgr. Adéla Dilhofová, koordinátorka projektu

11 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje

1	Kraj	Jihomoravský	
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	Pověřené knihovny JMK	
		2018	2019
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	20,695	19,555
4	Počet obsluhovaných knihoven	681,00	682,00
5	Poradenská a konzultační činnost		
6	počet obslužených knihoven	560,00	597,00
7	počet poskytnutých konzultací	1973,00	2078,00
8	počet metodických návštěv	876,00	822,00
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01		
10	počet obslužených knihoven	664,00	665,00
11	počet zpracovaných statistických výkazů	673,00	673,00
12	Vzdělávání knihovníků, semináře		
13	počet obslužených knihoven	294,00	237,00
14	počet všech vzdělávacích akcí	55,00	65,00
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	39,00	50,00
16	počet všech účastníků	752,00	577,00
17	z toho (z ř. 16): počet účastníků akcí v rámci RF	551,00	441,00
18	počet všech vyučovacích hodin	181,00	174,00
19	z toho (z ř. 18): počet vyučovacích hodin v rámci RF	118,00	151,00
20	Porady		
21	počet obslužených knihoven	310,00	313,00
22	počet akcí	45,00	36,00
23	počet účastníků	752,00	602,00
24	Pomoc při revizi a aktualizaci KF		
25	počet obslužených knihoven	122	141
26	počet revidovaných knihovních jednotek	375 736	376 253
27	počet revidovaných knihoven	96	102 266
28	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF		
29	počet obslužených knihoven	216	195
30	počet nakoupených knihovních jednotek	17 751	11 787
31	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF		
32	počet obslužených knihoven	282	248
33	počet zpracovaných knihovních jednotek	29 536	22 333
34	Výměnný fond (v knihovních jednotkách)		
35	stav výměnného fondu k 31.12. 2015	280 970	283 565
36	roční přírůstek VF	14 162	18 351
37	roční úbytek výměnného fondu	13 498	9 907
38	z ř. 36 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	13 612	17 887
39	z ř. 36 zakoupeno z finančních prostředků obce	230	0
40	z ř. 36 zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	320	269

41	Cirkulace VF		
42	počet obslužených knihoven	603	618
43	počet expedovaných souborů	2 504	2 705
44	počet svazků v souborech	148 459	154 941
45	Servis automatizovaného knihovního systému		
46	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného systému	323	436
47	počet akcí, zásahů	197	302
48	Doprava v rámci výkonu RF		
49	počet obslužených knihoven	532	601
50	počet ujetých km	35 263	35 857

12 Dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven JMK v roce 2019 z pohledu stavby rozpočtu

Na základě Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2019, č. JMK056333/19/OK, byla Moravské zemské knihovně přidělena dotace ve výši **16.000.000 Kč**. Tato částka byla rozdělena na výkon regionálních funkcí knihoven celkem 7 pověřeným knihovnám plus příjemci dotace MZK v Brně a strukturovaná do 8 dílčích rozpočtů.

Čerpání dotačních prostředků bylo realizované v souladu se schváleným finančním plánem, předloženým jednotlivými knihovnami a příjemcem a Metodikou Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji (dále Metodika), jejíž přílohou je i formulář „Rozpočet na výkon RF“ a která upravuje podmínky přesunu v rozpočtu. Struktura rozpočtu představujícího plán finančního čerpání dotačních prostředků rozděluje náklady na výkon RF do 4 nákladových položek. Nákladové položky představují: 1. Osobní náklady, 2. Provozní náklady, 3. Služby a 4. Ostatní náklady. Veškeré změny v objemu schválených rozpočtovaných nákladových položek byly provedeny do 30 % nákladové položky. Příjemce dotace 16.000.000 Kč tak v roce 2019 nepodařilo poskytovateli dotace žádost o provedení změny v rozpočtu podle bodu č. IV. odst. 3 Smlouvy č. JMK056333/19/OK. Veškeré pohyby mezi nákladovými položky rozpočtu byly pověřenými knihovnami dány na vědomí MZK, podle postupu ošetřeného v Metodice a byly zaneseny do struktury celkového rozpočtu dotace. Upravené rozpočty jsou součástí finančního vyúčtování dotace za rok 2019 předloženého na KÚ JmK.

V roce 2019 bylo celkem čerpáno **15.673.462,86 Kč**, nedočerpaná část dotace poskytnutá příjemci MZK v Brně představuje **326.537,14 Kč**. Výši vratky tvoří finanční prostředky Společenského a kulturního centra Kuřim, příspěvkové organizace. Vratka dotace byla zaslána Moravskou zemskou knihovnou v Brně na účet Jihomoravského kraje podle smluvního ujednání, dne 20. 2. 2020. Nedočerpanou část dotace představují zejména nevyužitá finanční prostředky v osobních nákladech, kdy nebylo od května do září obsazeno místo vedoucího regionálního oddělení. Dále se nepodařilo uskutečnit plánovaný počet vzdělávacích programů. V návaznosti na uvedené se neuskutečnily pracovní cesty a nespotřebovalo PHM v takovém rozsahu, jak bylo původně počítáno. V položce ostatní služby se nepodařilo vyjednat s dodavateli energií včasné vyúčtování záloh.

Tab. č. 1 Struktura rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK v roce 2019

Nákladová položka	schválený rozpočet	upravený rozpočet	změna v %	čerpaná dotace	vratka
1. položka: osobní náklady	11 385 288,00	11 105 306,85	-2,46	10 857 062,84	248 244,01
2. položka: provozní náklady	3 529 862,00	3 910 856,70	10,79	3 901 455,82	9 400,88
3. položka: služby	717 200,00	618 021,96	-13,83	573 379,02	44 642,94
4. položka: ostatní náklady	367 650,00	365 814,49	-0,50	341 565,18	24 249,31
CELKEM	16 000 000,00	16 000 000,00	x	15 673 462,86	326 537,14

Zdroj: rozpočty pověřených knihoven a příjemce MZK, výpočty zpracovatele

13 Přínosy dotace na regionální funkce

Přínos regionálních služeb pro základní knihovny oceňují zejména zřizovatelé knihoven a pověřené knihovny, jejichž prostřednictvím jsou služby nabízeny i těm nejmenším knihovnám.

Moravská zemská knihovna v Brně jako příjemce dotace obdržela finanční prostředky, které zásluhou navýšení oproti roku 2018 významně přispěly ke zvýšení úrovně poskytovaných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji.

Na nákup výměnného fondu vynaložily pověřené knihovny v roce 2019 celkem 3 576 336,29 Kč (v roce 2018 – 2 717 231,00 Kč). Výměnný fond umožňuje knihovnám obohatit a zpestřit nabídku stálého knihovního fondu a významně se podílí na zkvalitňování služeb zejména malých obecních knihoven.

Z celkových nákladů pro pověřené knihovny – 13 573 462,86 Kč představuje tato částka 26,34 % (v roce 2018 – 21,56 %).

Nákup výměnného fondu v rámci kraje (PK + MZK) představuje z celkové dotace na regionální funkce navýšení oproti předchozímu roku o 3,74 % (celková navýšená částka 22,35 %.
(2018 – 18,61 %
2017 – 22,86 %,
2016 – 26,17 %,
2015 – 26,37 %).

Roční přírůstek knihovních jednotek do výměnných fondů byl v roce 2019 celkem 18 351 svazků (v roce 2018 – 14 162 svazků).

I v roce 2019 patřilo mezi preferované a žádané služby ze strany knihoven kromě výměnných fondů již tradičně vzdělávání. **Celoživotní vzdělávání knihovníků je kromě tvorby a cirkulace výměnného fondu jednou z hlavních činností pověřených knihoven.** Důraz byl kladen na spolupráci se zřizovateli, která zůstává i do budoucna jedním z hlavních úkolů při budování knihoven jako informačních, vzdělávacích a komunitních center měst a obcí.

S podporou finančních prostředků dotace na regionální funkce bylo možné pokračovat v naplňování vytyčených ukazatelů pro poskytování standardizovaných veřejných knihovnických a informačních služeb ve veřejných knihovnách JMK.

14 Celkové hodnocení výkonu regionálních funkcí v roce 2019

Dotace na podporu výkonu regionálních funkcí umožňuje zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb i v těch nejmenších obcích a podle hodnocení pověřených knihoven JMK je knihovnami i jejich zřizovateli hodnocena velmi kladně. Mezi nejvíce využívané služby patřila cirkulace výměnných fondů, poradenská a konzultační činnost, doprava, porady a vzdělávání.

Standardy a dílčí cíle regionálních funkcí se podařilo naplnit i v roce 2019. Přednostními úkoly zůstává i nadále podpora komunitních a vzdělávacích akcí v knihovnách a nově také péče o knihovní fondy.

Dotace určená na rozvoj regionálních funkcí významně napomáhá dalšímu zkvalitňování regionálních služeb, které přispívají ke kulturnímu rozkvětu obcí, rozvoji informační a čtenářské gramotnosti.

V centru pozornosti zůstává i nadále vzdělávání neprofesionálních knihovníků, zejména zlepšení jejich účasti na poradách a vzdělávacích akcích.

Významnou podporou pro modernizaci knihoven byl již čtvrtým rokem vyhlášený dotační titul Obecní knihovny. Ve spolupráci s regionálními odděleními pověřených knihoven se daří proměně knihoven v moderně vybavená místa setkávání a kulturních aktivit. Stejně jako projekt na podporu čtenářství Jižní Morava čte, který má nově svého patrona – spisovatele a ilustrátora Pavla Čecha.

Poděkování za spolupráci při rozvoji veřejných knihoven a regionálních služeb patří ředitelům a vedoucím regionálních oddělení pověřených knihoven. Bez jejich podpory a spolupráce by nebylo možné realizovat činnosti, které přispívají k rozvoji veřejných knihoven a jejich proměně na místa setkávání. Letošní úspěšný 15. ročník celostátního semináře SKIP Co venkovské knihovny umějí a mohou, na kterém se významně podílelo regionální oddělení Městské knihovny Boskovice, je toho ukázkovým příkladem.

Brně 25. 2. 2019

Název: **Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2019**

Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně

Rok vydání: 2020

Zpracovalo: Oddělení vzdělávání a krajské metodiky Moravské zemské knihovny v Brně, autor grafického návrhu obálky Mgr. Pavel Tazbirek.

Určeno: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Národní knihovna ČR
a pro vnitřní potřebu veřejných knihoven Jihomoravského kraje
Účelová publikace.

Zpracováno na základě statistických výkazů výkonu a financování regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny za rok 2019.

Zpráva je dostupná na stránkách Moravské zemské knihovny v Brně v sekci Pro knihovny:
<https://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/vyrocní-zpravy-vykazy-cinnosti>.